

A hagyományok megőrzése mellett modernizálni a szociális rendszert

Beszélgetés dr. Bella Mária osztályvezetővel

A Magyar Posta Vállalat 1993-ban 2,5 milliárd forintot fordít szociális kiadásokra. Dr. Bella Máriával, a szociális osztály vezetőjével arról beszélgettünk, hogyan változtatta meg a cég a rendszerváltás után szociálpolitikáját, milyen gondokkal kellett, illetve kell megküzdeni a megváltozott gazdasági és politikai helyzetben.

— A Magyar Posta Vállalat vezetői lényegében nem változtatták és nem változtatják meg a szociálpolitikával kapcsolatos alapvető elképzeléseiket, viszont a valósághoz kell igazítaniuk, mely szociális juttatásokat helyeznek előtérbe — mondja dr. Bella Mária. — A szociálpolitikáról alapvetően nem gondolkodunk másképpen, mint régebben, hiszen a postánál régi hagyománya van e juttatások szinten tartásának, illetve fejlesztésének. Azt tudomásul kell venni, hogy megváltoztak a gazdasági és jogi feltételek. Ezenkívül megváltoztak a postások igényei is. E változásokat természetesen tükröznie kell szociálpolitikánknak is.

A rendszerváltás és a Magyar Posta három részre szakadása nagyjából egy időre esett. Ezért e szétválás hatott leginkább a szociálpolitikai problémákra is. Amikor erre sor került és a klasszikus postaszolgálat a maga kiegyensúlyozott forgalomnövekedésével „egyedül maradt”, akkor még nem lehetett érzékelni, hogyan alakul majd a piac, mennyire módosítja a postai bevételeket. Milyen lehetőségeket teremt számunkra, vagy milyen korlátokat állít. Ma már jobban látjuk ezeket a lehetőségeket és korlátokat, bár még ma is sok a bizonytalansági tényező. Az viszont már világos, hogy a piaci körülmé-

nyekhez való alkalmazkodás számunkra is kötelező, mert csak ez teremtheti meg a szociális kiadások forrását.

— Melyek voltak a legfontosabb változtatások?

— Már korábban is gondoltunk azon, hogy a szociálpolitika területén hol változtassunk, melyek az állam és melyek a posta feladatai. Ebben a témakörben a legnagyobb változás a gyermekintézményekkel kapcsolatban történt. Csaknem öt évvel ezelőtt kezdtünk gondolkodni azon, hogy képes-e a posta továbbra is fenntartani magas szinten a gyermekintézményeket, illetve mennyi szükséges. Ha arra gondolok, hogy a szülőknek alapvető fontosságú, hogy gyermekeik bölcsődébe, óvodába járjanak, akkor az ő számunkra a magas színvonalú ellátás na-

gyon fontos. Viszont, ha azt vesszük figyelembe, hogy ez az ellátás viszonylag kis kört érint, akkor már meggondolandó, hogy kiadjunk-e erre sok pénzt. Meg kellett tehát fontolni azt, hány gyermekintézmény működtetésére van erőnk, mekkora a szükséglet. A Posta Vállalat hosszabb távon nem tudja vállalni a gyermekintézmények üzemeltetését. Ez alapvetően önkormányzati, állami feladat, de korlátozott mértékben a szülők számára lehetőséget biztosítunk gyerekeik elhelyezésére.

— A postának bizonyára racionális oka van a juttatások felszámolásában. De az az érzésem, hogy a munkaerőpiac stabilizálódásával e terület feladásával olyan munkaerőt veszítenek majd el, amire szüksége lenne a vállalatnak. Én éppen azt

gondolom, hogy hosszú távon bővíteni és nem szűkíteni kellene a posta szociális ellátását, mert csak így lesz a munkaerőpiacon versenyképes a posta.

— A szociális juttatások sokfélesége természetesen hatással van arra, hogy ki jön a postához, hogy meg tudjuk-e tartani az embereket. Ugyanakkor viszont tudomásul kell vennünk gazdasági helyzetünket, és a világunkban bekövetkezett értékrendváltozást is. Az utóbbi időben egyre inkább felismerték, hogy a gyermekeknek az a legjobb, ha kiskorukban az anya „főállásban” mellettük van. En a bölcsődét mindig kényszer-megoldásnak tartottam és nagyon örültem, amikor a gyest és a gyedet bevezették.

(Folytatás a 4. oldalon.)

Postán belül vagy kívül

Munkavállalói fórum a hírlapterjesztésről

Immár hagyomány, hogy a Hírlapkereskedelmi Igazgatóság dolgozói ilyenkor, tavasz közepén, szakszervezeti-munkavállalói fórumon váltanak szót, cserélnek gondolatot az igazgatóság vezetőivel a mögöttük hagyott esztendőről és az elkövetkezendő feladatokról. Az összejövetel alkalom volt arra is, hogy a hírlapterjesztéssel kapcsolatos szakmai elképzelésekről különböző választási lehetőségekről rövid tájékoztatást kapjunk a döntést megelőző időszak kellős közepén. Szó került az üzemi tanácsok megválasztásáról és a társadalombiztosítási önkormányzatok választásáról is.

Kálmán Sándor igazgató és Wenczel Róbert igazgatóhelyettes előadásában a hallgatóság képet kapott az igazgatóság 1992. évi eredményeiről, a gondokról, a további feladatok-

„kálló” mértékén, vagyis 3 ezreléken belül kell maradni. Az elmúlt esztendő derekán úgy sikerült a technológiaváltást végrehajtani, hogy az árusítást negatívan nem érintette a lapterjesztés.

Az igazgatóság gazdálkodása a korrigált költségvetés alapján belül valósult meg.

A szakmai vezetők tájékoztatása után Meszlényi Ferenc megbízott területi titkár kért szót.

Az elért eredményeket értékelve — melyek az igazgatóság egész kollektívájának a teljesítménye — kötelességünk szólni a meglévő gondokról, az eredményes munkát lassító, gátló tényezőkről is — mondotta. — Sem az érintett dolgozók, sem a területi szakszervezeti bizottság nem tudja elfogadni azt a szakmai álláspontot, hogy az Orczy téri éjszakai lapfeldolgozást zárt — vagy majdnem zárt — technológiának tekintsék.

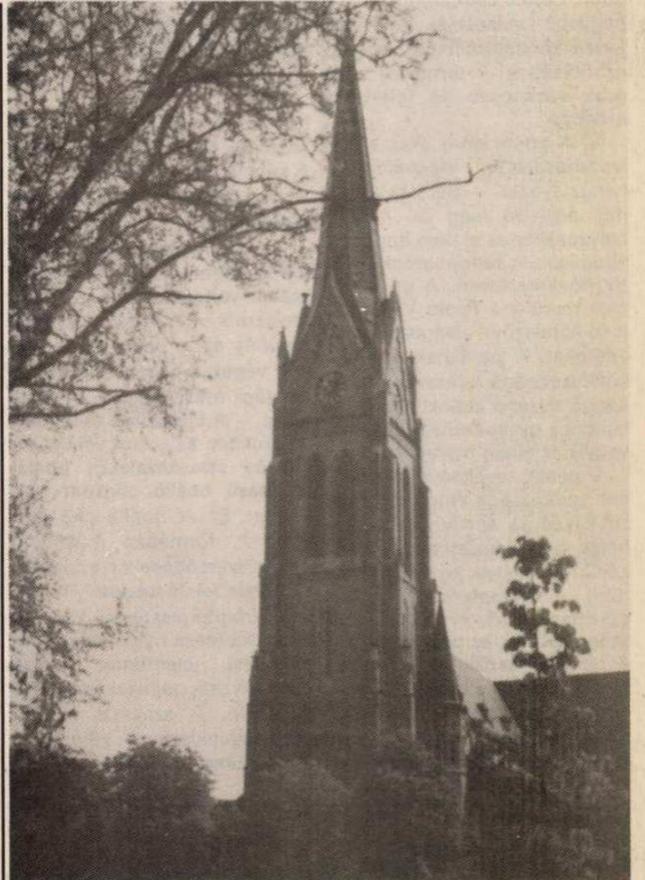
Az pedig végképp elfogadhatatlan, hogy a hírlapárusokkal szemben olyan követelményrendszert állítanak, mintha a technológia kizárná a rendszerben dolgozóakra vonatkozó hiba lehetőségét.

Megoldásra váró feladat az igazgatóság egyes szervezeti egységei közötti, valamint az egységeken belüli bérfezlészek gondja.

A dolgozói felszólalások, észrevételek során, többek között, megfogalmazódott:

A rendszer, illetve működtetői még mindig érzéketlenek a példányszám-korrekciókra. A Nemzeti Sportból például akkor emelnek példányszámot, amikor arra valós igény nem jelentkezik; ugyanakkor egy hétközi bajnoki labdarúgó-forduló után több esetben elmaradt a példányszám-ráemelés. Rendkívül bosszantó az is, amikor a délutáni újságok esetén kétféle érkező az árushelyekre.

(Folytatás a 2. oldalon.)

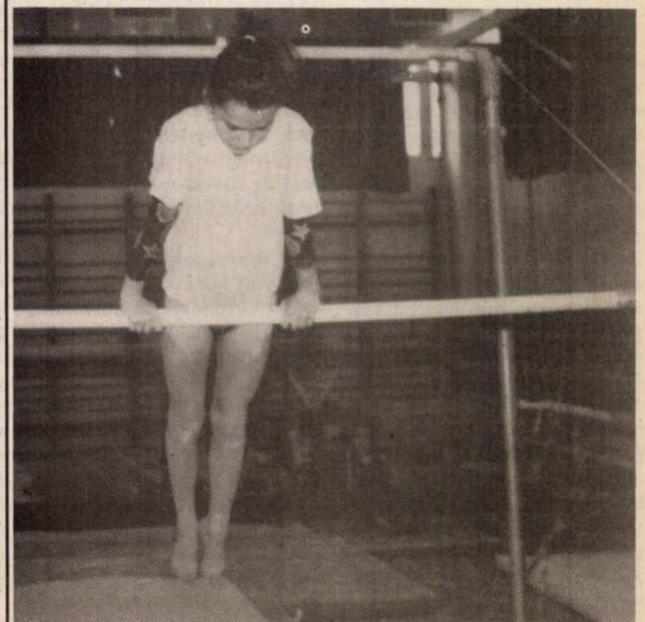

Bejártuk Tolnát, Baranyát. Országjárás című írásunk az 5. oldalon

Három napig Budapesten tanácskoztak a kelet- és közép-európai országok postai vezetői, az ENSZ fejlesztési programjának, illetve az Egyetemes Postaegyesület (UPU) az említett posták technikai megsegítésére irányuló elgondolásaival kapcsolatos kérdésekben.

A tanácskozás eredményeiről, tanulságairól a következő számban olvashatnak.

Tonászpálánták a PSE-ben. Írásunk a 8. oldalon

Itt volt május elseje

Volt, amikor tiltották, volt, amikor agyonszervezték. Egy biztos, az emberek többsége nem utálta annyira, mint ahogy manapság egyesek állítják. Miért is utálták volna? Netán azért, mert óraszám kellett vonulni, táblákat cipelni szívünk szerint elutasítandó jelszavakkal? Persze, hogy volt ilyen, de utána volt kacagás, ingyen virsli, ingyen sör. Mára ez utóbbi kettő általában elmaradt, a jókedv viszont hála a mindenhatónak idén is megmaradt. Még akkor is, ha hétköznapjaink csöppet sem olyan felhőtlenek, mint az idei május elsejei égbolt volt. Képes riportunk a 3. oldalon a Városligetben, illetve a Postás Sporttelepen készült

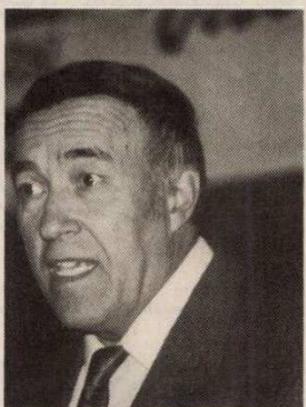
(Folytatás az 1. oldalról.)

A szakmai válaszok és vélemények közben érkezett meg dr. Csernák Endre vezérigazgató-helyettes, aki egy nemzetközi szakmai konferencia két eseménye között, a déli szünetet kihasználva jelent meg a fórumon.

A rendezők a tájékoztató címének „A hírlapterjesztés postán belül, vagy kívül?” elnevezést adták. Csernák úr, a téma döntés előtti helyzetéből adódóan, csak a csomópontokra, a nagyobb választási lehetőségekre koncentrálnak, az idő szorításában természetesen csak vázlatosan és feltételes módban.

— A posta nem akar a hírlapterjesztéstől megválni — hangsúlyozta. — Bár sok támadás érte és még éri emiatt. Ugyanakkor az el nem hangzott kifogások is felfoghatóak pozitív értékmérőként. A privatizációs törvény a Posta Vállalatra is ró kötelezően elvégzendő feladatokat. A postának törvényi kötelezettsége részvénytársasággá történő átalakulás. A tulajdonos gyakorlatilag ugyanaz, vagyis az állam marad.

A posta tevékenységi körének sajátossága, hogy ezek közül kevés az, amely a piac szabálya szerint, üzleti alapon működik. A kevesek közül ilyen terület a hírlapterjesztés. Ma egyetlen profi hírlapterjesztő szervezet van, ez pedig a posta. A hírlapterjesztésben jelentkező veszteségeket a „kálló” mértékére kell visszaszorítani. Minden, a hírlapterjesztésben dolgozó munkatársunknak érdeke,

Dr. Csernák Endre

hogy a veszteségforrások csökkenjenek, illetve megszűnjenek. A különböző megoldások a vállalat, a dolgozók, az ellátás biztonságát kell, hogy garantálják.

— A munkaanyagokról, amit ma el lehet mondani, az első számú változat, hogy a hírlapterjesztés maradjon a postán belül és azt a posta üzleti alapon végezze új feltételekkel és üzletági felelősséggel — folytatta. — A következő lépésként az árusítás az rt.-tól váljon külön és százszázalékos postai alapítású önálló céggé módosuljon. Ez az önálló cég (kft. vagy rt. formában működve) köti a szerződéseket a kiadókkal teljes felelősséggel.

A hírlapterjesztéssel kapcsolatos döntések miniszteri szintű elbírálást jelentenek, annak kormányzati, politikai összefüggéseiben. A szakmai vezetői szinteken kialakult különböző elképzelésekről döntés előtt a

szakszervezeti, érdekképviseleti szervekkel konzultációra is sor kerül.

A posta szakmai vezetése nagy jelentőségűnek tartja, hogy az érintettek bevonja az átalakulási folyamatba, abba, hogy mit jelent a vállalkozói szerep; a piac milyen magatartásokat kíván meg tőlünk. Sorsdöntő és postatörténelmi fordulat előtt állunk. Ha szigorú minőségi feltételeket állítunk magunk elé, akkor a piacon egyre kevesebb vetélytárs tud velünk haladni. A posta, a postások helyzeti előnye az évtizedes gyakorlat, a saját hálózat és a partnerek ismerete.

Kérdésekre válaszolva a vezérigazgató-helyettes úr elmondta, a postai áruhelyek privatizációja nem elsősorban a Posta Vállalat és az önkormányzatok közötti nézetkülbségek miatt bukkant meg, hanem azért, mert nem volt valódi koncepció. Csak feltételezések voltak például arról, hogy a hírlapárús mint kisvállalkozó csak a posta lapjait veszi át, csak a postával szerződik. Ha azonban nincs semmiféle munkajogi viszony a vállalat és kisvállalkozó között, akkor utasítási joga sincs a postának. A hírlapárús helyek privatizációját komplexen kell kezelni.

Ennek az áprilisi napnak a befejező része is jól zárult; az igazgatósági béregyeztető tárgyaláson 19 százalékos alapterülettel, majd folyamatosan egyezett meg az igazgatóság vezetőivel a szakszervezeti bizalmi testülete.

(Márk)

Liberalizáció és privatizáció

E témakörben adtuk otthont a hat közép-kelet-európai ország szakszervezeti képviselőinek részvételével május 11-én és 12-én megrendezett PTTI (Postai és Távközlési Dolgozók Nemzetközi Szervezete) konferenciának.

A konferencia megnyitása, illetve John Petersen, a PTTI főtitkár-helyettesének köszöntő szavai után Nagy Sándor, az MSZOSZ elnöke tájékoztatta a résztvevőket a magyar gazdasági, politikai folyamatokról, a helyzeti előnye az évtizedes gyakorlat, a saját hálózat és a partnerek ismerete.

— a magas adósságállomány terhei,

— az elavult gazdasági szerkezet,

— a tulajdonviszonyokban végbemenő változások,

— a közép- és kelet-európai gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok összeomlása.

E négy tényező együttes hatásának eredményeként az elmúlt esztendőben drámai gyorsasággal növekedett a munkanélküliség, csökkent a reálbér, ezek következtében csökkent a fizetőképes belföldi kereslet.

A súlyos gazdasági és szociális feszültségek közepette roppant nagy érték, hogy a társadalmi átalakulás békés módon, atrocitások nélkül mehetett végbe, és ebben meghatározó szerepe volt a szakszervezeteknek, ezen belül az MSZOSZ-nek, mert soha nem játszott rá a nehéz helyzetre, nem kergették társadalmi konfliktusba az országot, sőt az önmérséklet politikája jellemezte a szakszervezetek tevékenységét. E környezetben önmagában figyelmet érdemel a privatizációs folyamat, mellyel kapcsolatban igen rosszak a tapasztalataink. Nem érzelmi alapokon jelent gondot a privatizáció, hiszen az MSZOSZ meggyőződéssel vallja, hogy szociális piacgazdaságra van szükség Magyarországon, hogy kialakuljon a vegyes tulajdonú gazdaság. Azonban a konkrét gyakorlat a negatív tapasztalatok tömegét hozta felszínre.

Először a kereskedelem privatizációja indult el, ezzel a külföldi működő tőke mindennek előtt a forgalmi szférába áramlott és nem a termelésbe. Tehát a külföldi vevők nem egyszerűen kereskedelmi szervezeteket, hanem piacot vásároltak úgy, hogy a magyar termékek jelentős részből (pl. élelmiszer, ruházat stb.) kiszorultak a piacról. Ez a folyamat a termelővállalatok értékesítésénél is megfigyelhető.

De a legnagyobb problémát talán az okozta, hogy napjainkig nem játszottak szerepet — a pályázati kiírásokban nem is szerepelt — a foglalkoztatási szempontok.

A következőkben Mundruczó Kornél a PDSZ, Péntek Petronella a MATÁSZ, Munka Béla az MDSZ országos titkára, Lázár András a PHDSZSZ mb elnöke, valamint Halász István a POFÉSZ képviselőjében adott tájékoztatást a posta és távközlés területén végbemenő konkrét folyamatokról. Ismertették a tevékenységet szabályozó új törvényeket, illetve tervezeteket és a privatizáció helyzetét. Ennek keretében szóltak azokról a kihívásokról, melyeket a monopóliumhelyzet oldása, a szolgáltatások piacra kerülése okoz. Említést tettek a privatizáció, a tőkebevonás szükségességéről, valamint az ezzel kapcsolatos szakszervezeti feladatokról.

Hermann Muuss, az Osztrák Postás Szakszervezet munkatársa elmondta, hogy az európai posták helyzetében bekövetkezett változások (a több vállalatra osztás, a posta liberalizálása, a távközlés privatizációja) példáján és nem utolsósorban az EK-hoz való csatlakozási szándék miatt is, Ausztriában is felvetődött annak a gondolata, hogy a problémákat csak a keresztfinanszírozás megszüntetésével és privatizációval lehet megoldani. Ezt szakszervezetünk nem tudja elfogadni — hangsúlyozta —, ezért más gazdasági alternatívát keresünk. Tárgyalások útján kell érvényt szerezni legfontosabb követeléseinknek:

— a posta és a távközlés egységet meg kell tartani, — a klasszikus posta veszteségeit az államnak kell fedezni, — az egységes vállalatnak száz százalékos állami tulajdonban kell maradni, — az alkalmazotti jogokat meg kell őrizni, — a régi és új alkalmazottak részére azonos feltételeket kell biztosítani.

Kiemelte előadásában, hogy ezek eltéréséhez a harctól sem riadnak vissza. (Az ÖGB Európa egyik leggazdagabb szakszervezete, a GPF több mint húsz éve nem kényszerült sztrájkra. Szerk.)

Az egységes postát megőrizni kívánó osztrák szakszervezet képviselője után Peter Atkins (Nagy-Britannia) a PTTI utazó nagykövete a liberalizáció zaslaja alatt véghez vitt változtatások (az angol minta) veszélyeiről beszélt. A liberalizáció és a privatizáció gyakorlati végrehajtása során tudatosan félrevezették a nagyközönséget és a szakszervezeteket. Végig elfeledték az egyetlen célt, a mindenáron nyereségre törekvést. Pedig csak erről van szó, a pénzről!

Különbőséget kell tenni a liberalizálás és a privatizáció között, és nem szabad engedni, hogy a két fogalmat összekeverjék és dogmatikus módon alkalmazzák.

Az Egyesült Királyság területén a posta és a távközlés kettéválása után a vállalatok önálló menedzsmentet hoztak létre, mellyel először javult az irányítás, a szolgáltatás színvonala. Azonban a politika változása, a teacherizmus megváltoztatta a dolgok menetét. Az állami tulajdonokat privatizálták, az állami monopóliumok helyett magán-monopóliumok alakultak ki. Hol van hát az ígért verseny? Sehol! A magántőke nem akar új hálózatot építeni, rátelepül a telecom hálózatra és csak olyan szolgáltatásokat nyújt, melyekkel minél nagyobb profitot lehet elérni. Eközben csökken a szolgáltatások elérhetősége, színvonala és drasztikus változások következnek be az alkalmazottakat illetően is.

A postánál profitközpontokat hoztak létre (melyek között semmilyen kapcsolat nincs), ezzel romlott a hatékonyság, a költségek növekedtek és veszteséget termelnek. Akkor miért tartják ezt fenn? Mert bizonyos emberek, cégek fizetnek azért, hogy a tevékenységet franchis rendszerben láthassák el. A posta és a távközlés területén tízezrek váltak így feleslegessé és veszítették el munkahelyüket, miközben a megmaradt munkatársaké nőtték, béruk, szabadságuk és nyugdíj-hozzájárulásuk csökkent. Tehát a dogmatikusan értelmezett

privatizációnak ezek a veszélyei!

Rudi Vetter, a Német Postás Szakszervezet munkatársa előadásában szólt arról, hogy a konzervatívok az európai országokban az angol mintát tartják követendőnek. A privatizáció veszélye, hogy az állam csak időlegesen tartja meg — minden ígéretével ellentétben — a részvények többségét, hiszen az nem igazi privatizáció és tőkebevonás. Privatizáció útján nem szabad engedni a tőkebevonást, mert ezzel függőségbe kerülünk és hamar a brit posta és távközlés sorsára jutunk. Ezért a DPG-ben úgy gondoljuk, hogy nem ez a megoldás, mert sem a nagyközönségnek, sem a munkavállalónak nem jó. Természetesen, ha a kormányok, parlamentek meghozzák ezt a döntést, akkor a szakszervezetek kényszerhelyzetbe kerülnek. Németországban azonban idáig még nem jutottunk. 1989-ben az első postareformmal három részre választották a postát. Azt mondták, ez évszázados reform, egy év múlva mégis az újabb változás, a privatizáció szükségességéről kezdtek beszélni. A szakszervezeteknek azt ígérték, hogy a bürokrácia csökkenni fog, javulás lesz a törke-politikában. Ezzel szemben azt tapasztaltuk, hogy a „vízfej” a vállalat csúcán háromszorosára növekedett a magánvásárló drágán vásárolt menedzserekkel, miközben megpróbálnak munkahelyeket megszüntetni és egyre szűkül az együttműködés a három vállalat között.

Ezért szakszervezetünk az SZDP-vel közösen nyomást gyakorolt a kormányra és elérjük, hogy a három vállalatot egy felügyelőbizottság irányítsa. Ezzel együtt kénytelenek vagyunk azt mondani, hogy a szétválás előkészület a lépésenkénti privatizációra. Az állami tulajdonú rt. általában csak rövid ideig élhet, mert a részvénytársaság az a forma, mely „ordít” a magántulajdonért, emellett ez a forma kötelezi a céget a nyereségtermelésre, az osztalékfizetésre. Ha ezt nem lehet elkerülni, törvényes lehetőséget kell keresni ahhoz, hogy az állam többségi tulajdonos ne kizoroljon.

Az első postareform teljes kudarcra, az állam regulációs beavatkozásai arra kényszerített minket — mondta —, hogy a DPG vegye át a kezdeményezést. Hozzá kell tennem, hogy az is erőssé tesz minket a vitában, hogy a német alkotmányban a postai alapszolgáltatások állami feladatként vannak meghatározva. Tehát nem olyan könnyű minket, illetve az SZDP-t leszavazni, és mi ragaszkodunk ahhoz, ha a közgazdasági vállalati forma nem tartható, akkor „közjogi” formában működjön tovább. A finanszírozásra is találtunk megfelelő formát (ún. élvezeti jegy). A működési formáról folytatott viták közben igyekszünk a munkavállalók érdekében a már elért eredményeinket megőrizni, bár ez nem könnyű, mert minden eszközt (külső nyomás, felvételstop stb.) bevetnek ellenünk. Még egyszer hangsúlyozom, ha már elkezdődött a privatizáció, akkor a lehető legjobb megállapodásokat kell ki-kényszeríteni, mert nincs mesze az az idő, mikor a dolgozók nekünk, szakszervezeteknek nyújtják be a számlát.

(Folytatás a 4. oldalon)

Kilencvenéves a vasasszakszervezet

Április 15-én ünnepélyes szövetségi tanácsulással — melyen részt vett és felszólalt Nagy Sándor, az MSZOSZ elnöke is — emlékeztek meg a vasasszakszervezetben arról, hogy 1903. április 12—13-án, azaz kilencven éve alakult meg a Magyarországi Vas- és Fém-munkások Központi Szövetsége, az addig egymástól elkülönülten tevékenykedő szakszervezetekből. Erre a megemlékezésre a szövetség vezetői meghívták azokat a jubiláló szaktársakat is, akik 75, 70, 60 és 50 éve tagjai a szakszervezetnek. Elsőként Kovács József, a nyugdíjas tagozat elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd néhány szóban méltatta a szövetség eddigi történetét, külön kiemelve, hogy mindig is nagy súlyt fektettek a vasasok idős tagtársaik megbecsülésére. Ezt követően Paszternák László, a vasasszakszervezet elnöke mondtott ünnepi beszédet. Előljáróban utalt arra, hogy két célja is van a mostani összejövetelnek.

— E történelmi levegőt árasztó díszteremben elsőként meg akarunk emlékezni a vasasok, de az egész magyar munkásság történetének kiemelkedő jelentőségű eseményéről, az 1903. április 12—13-án megalakult, egységes, országos működésű vasasszakszervezet 90. születésnapjáról. Másrészt, az immár 65 éves hagyományt ápolva, köszöntjük azokat a szaktársakat, akik hosszú évtizedeken át hűséges tagjai a szervezett vasasok nagy családjának. Elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki azért, hogy többnemzedéknyi időn át építői voltak szakszervezetünknek. Büszkéek vagyunk a jubilálóokra, az általuk képviselt generációkra, akiknek gazdag tapasztalataiból erőt meríthetünk a jelenlegi tennivalók elvégzéséhez is.

Ez a köszönet, ez a főhajtás szól azoknak is, akik történelmi mércével nézve is igaz elődeink voltak. Akik közel 120 éve létrehozták, majd folyamatosan megőrizték a vasasok önvédelmi szakmai szervezetét.

Hazánkban a gyáripar az 1867-es kiegyezés után indult nagy fejlődésnek, s ekkortól jelent meg a modern értelemben vett bérmunkásság. Az egykori jobbgyárak gyermekeiből, a céhes ipar legényeiből, a külföldi szakmunkásokból verbuválódott és vált tömegessé ez az új osztály. A hosszú — 12—16 órá — munkaidő, az elégtelen munkabér, a munkások teljes politikai jogfosztottsága — együtt a külföldi példák erejével — késztették a szervezkedés útjára elődeiket. 1877-ben alakult meg a Budapesti Vas- és Ércmunkások Szakszervelete, az az első életképes vasipari szakmai szervezet, ami a mostani vasasszakszervezet első jogelődjé volt. Ezt követően számos vasasszakmában jöttek létre úgynevezett szakszervezetek. Igaz, hogy csak csekély létszámmal s egymástól elkülönülve működtek. Vízszint a kor legmesszebbre látó munkásvezetői felismerték azt, hogy a gyárosok hatalmával szemben csak az összefogás, az egymás iránti szolidaritás adhat védelmet.

A szervezkedés úttörőinek nem volt könnyű dolguk. Meg kellett küzdeniük az államhatalommal, a munkáltatók akkor már létező szövetségeivel. De mindennek előtt meg kellett győzni saját munkástestvéreiket, s ledönteni a közömbös-ségből, az értetlenségből emelt falakat.

Paszternák László külön hangsúlyozta, hogy az egységért harcolók sorából is kiemelkedett Teszársz Károly vasöntő, aki — a hazai szakszervezeti

mozgalom egészét mérlegre téve — az évszázados út egyik, ha nem éppen a legnagyobb alakja volt. Az ő nevéhez fűződik az első két vasipari rokonszakma, a vasöntők és ércöntők egyesítése. Ott volt a vasasok lapjának alapítói és a Népszava cikkírói között. Az 1898-ban megalakult Szakszervezeti Tanács első elnöke lett, mely tisztséget haláláig töltötte be. Ugyancsak elévülhetetlen érdemeket szerzett a vasasszövetség 1903-as megalakulásában, amelynek szintén ő lett az első elnöke és alapszabályának kidolgozója. A róla szóló vázlatos krónikából is kirajzolódik a nagyszerű harcos szinte emberfeletti küzdelme, akinek életútja példa volt és maradt minden szakszervezeti vezető számára.

Paszternák László kiemelte, hogy amikor 1903-ban létrejött az egységes magyar vasasszakszervezet, egy olyan erő lépett a hazai politika színpadára, amellyel a mindenkori hatalmon lévőeknek is számolniuk kellett. Ezt az eltelt 90 év, számos buktatójával, kudarcával együtt is fényesen bizonyítja. Ki tudná felsorolni, hogy a vasasok hányszor ütköztek meg a mindenkor hatalommal, az államgépezettel, a munkáltatók szövetségeivel, és az egyes munkahelyek uraival. A szövetség működését többször felüggesztették, betiltották; bezárták a székházát, üldözték tagjait, gátolták a szaklap megjelentését. Olyan törvényeket hoztak, amelyek csonkították a legális működési lehetőségeket, veszélyeztetve a szervezkedés szabadságát. Újabbak is sokan vannak, akik sokféle indíttatásból mindent elkövetnek a normális működés ellehetlenítéséért.

Mayer György

Itt volt május elseje!

Oldott hangulatban

Voltak, akik agyonhallgatták a május elsejei ünnepségek előkészületét, vagy a Boráros téri csőtörésre irányították a rádióhallgatók figyelmét, vagy arra hívtak fel, vigyázzunk a napozásra az ózonlyuk miatt. Olvashattunk fanyalgó cikkeket a hagyományos májusünnepéről. Egyes tollforgatók — a jogos kritikák mellett — kigúnyolták a régi felvonulásokat, mások megkérdezték: tulajdonképpen mit is ünnepelnek az emberek május elsején?

Mindenkinek válaszolt a Városliget felpezsdítő látványa. Mint a hangyaboly zsongott, hullámzott a tarka embertömeg. Jöttek a felvonulók különböző irányból, érkeztek családok, barátok, ismerősök együtt, hogy aztán elvegyüljenek a sokaságban, a zöld lombok alatt, a napozóréten, a sátrakban.

Volt itt minden: nagy kirakodóvásár, fényes, színes lufik (3-400 forintért), ökörsütés és egérfuttatás, politikai fórumok és zenés, táncos műsorok. Aki

akart, irt a panaszfalakra és az emlékkönyvekbe, találkozhatott, beszélgethetett régi ismerőseivel. Ha úgy tartotta kedve, sörözött a lócán, vagy csak bárméskodott, esetleg leheveredett a fűbe és oldott hangulatban sütkérezett a nyári verőfényben.

Majálisra menni jó — gondolhattuk magunkban, mert nem kötelező, mert tetszik a színes kavalkád, minden korosztály megtalálhatja a kedvenc programját, hallgathatunk komoly dolgokról és kilazulhatunk, kisimíthatjuk agyongyötört idegeinket. S a vidámító impressziók mélyén átérezhetjük az *összetartozást*, ami mégis csak gondolati magja ennek a napnak. Ez élteti — a szolidaritás eszméje — több mint száz éve május elsejét, ezért vészelt át minden eddigi támadást, s ez adja emberi rangját is. Az *együttlét* öröme a legfőbb biztosíték annak, hogy fennmarad hosszú évtizedeken át.

Ki mennyit nyom?

Az MSZOSZ nagygyűlésén gálatában felmutatott teljesítményben. És nem handabandázásban, szerepelési viselkedésben.

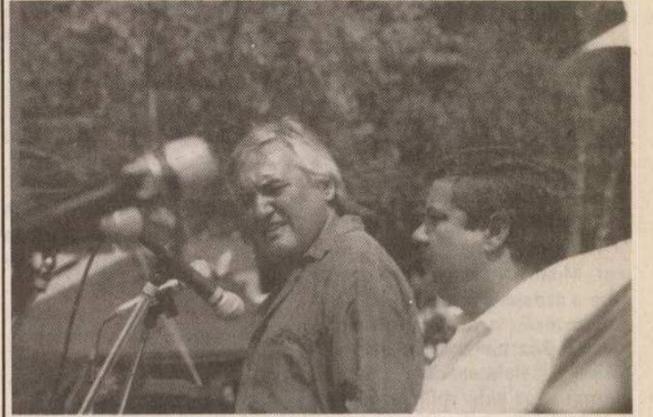
Gondoljuk el, mennyien maradnának fenn a rostán, ha a jelenlegi közszereplőket a nagy író értékrendje szerint világitanánk át?

Ezek is 200 ezerért?

Áltam a zsbongó sátor előtt, ahol gyermekek játszottak önfeláldozóan a nyári tavaszban, a közelben nők tereferéltek egymás között. Először is a női nyugdíjkorhatár indokolatlan felemelése volt a bíráló célpontja, később szóba kerültek a társadalombiztosítási képviselőjelöltek. Az ismerős és ismeretlen nevek izlelgetése közben megszólalt egy eddig csöndben figyelő aszszony. — Ezek is majd 200 ezerért csinálják, mint a parlamentiek?

Jó lenne elosztatni a keserű tapasztalatokból táplálkozó gyantát és széles körben ismertté tenni, hogy a tb-önkormányzatok képviselőjelöltjei (amennyiben megválasztják őket) társadalmi munkában végzik a választóktól kapott megbízatásukat, s ezért nem kapnak pénzt. Legalábbis a dolgok mai állása szerint. Egyelőre.

A két Henrik

Miközben az MSZOSZ-színpadon *Havas Henrik* beindította a vitaforumot, *Nagy Sándor*, *Horn Gyula* részvételével, onnan alig 100 méterre *Kemény Henrik*, *Vitéz László* bábfigurája szolgáltatott igazságot a legifjabbak nagy örömeire. Ha valaki esetleg nem tudná, *Vitéz László*, a legősibb magyar bábhős, *Paprikajancsi* elődje, vakmerő és duhaj, az elnyomott népen mindig segíteni kész egykori katonára. Nehéz eldönteni, kinek volt nagyobb sikere. *Nagy Sándor*éknak, vagy *Vitéz László*éknak. Unokám szerint az utóbbinak, egy munka nélküli férfi szerint az előbbinek. Igaz, mindkettő más-más „előadást” látott, a köztük lévő 30-35 év különbségről nem is beszélve...

Szöveg: Kárpáti. Fotó: Veég

Tulipán helyett szegfű?

— *A dolgok nem mehetnek így tovább* — jelentette ki *Nagy Sándor*, aki *Horn Gyulával* együtt vett részt a politikai pódiumvitan. Ugyanezt a gondolatot az MSZP elnöke így fejezte ki: — *Az ország változást akar*, amely jövőre már nem a tulipán, hanem a szegfű jegyében megy végbe — utalva ezzel a szocialista párt jelképére. — Az MSZP vállalja a kormányzati felelősséget — tette hozzá. Az MSZOSZ elnöke kijelentette: a jövő évi parlamenti vá-

lasztásokon *néhány szakszervezeti vezető* is elindul. *Horn Gyula* úgy ítélte meg, hogy 1994-ben a *néggyéves teljesítmények alapján* itéljük majd meg a pártokat.

Mit mondhatnak erre a különböző nézeteket valló olvasók, a választók? Van reális alapjuk e kijelentéseknek, prognózisoknak. Egy év még hátra van. Mások is készülnek. Addig még sok minden történhet. Majd meglátjuk...

Postásmajális Debrecenben

Idén újra majálisra hívtuk postás dolgozóinkat és családtagjainkat a debreceni Postás Üdülőbe.

Nem kis izgalommal vártuk május 1. reggelén a napsütést, tudtuk, hogy az épületben, az udvaron minden talpalatnyi területre szükségünk lesz, hogy vendégeinkkel kellemes környezetben és kényelmesen tölthessünk el egy vidám napot.

A Szabad Szakszervezeti Tanács és Debrecen postaszerveinél lévő szakszervezeti alapszervezetek meghívására közel kétezer ember fordult meg a nap folyamán az üdülőben.

Az üzemi tanács és az MSZOSZ társadalombiztosítási önkormányzati választásokra hívó plakátokkal díszített üdülőbe már kora délelőtt érkeztek dolgozóink és családtagjaik, akik a szakszervezet vendégeként fogyaszthatták el a páros virslit, és választhattak kóla vagy sör között.

Immár másodszor vettük birtokunkba az üdülőt, megkésztetteddött létszámmal újból tanújelét adva, hogy egy „nagy családhoz” tartozunk.

Délelőtt 10 órától ügyeskedő gyermekeknek fúrtak-faragtak, hajtogattak *Hutkai László* és felesége gyermekjáték-készítő népművész vezetésével. Szálltak a fából faragott röppentyűk, és megszólaltak a faragott sípok!

Az aszfaltrajzoló versenyen 25 db kisautó talált boldog kis tulajdonosra.

Egy órán keresztül csodálkozó gyermektekintetek figyelték a neves debreceni Vojtina bábegyüttes előadását, a 3 kismalac és a farkas kalandjáról.

A délelőtti órákban hangulatos diszkózene mellett kisebb-nagyobb csoportokban beszélgettünk kedves vendégeinkkel, 12 órától *Román Sándor* és zenekara biztosította a talpalávalót. Délután és az esti órákban *Vállay Éva* és *Lente Lajos* énekesek színvonalas műsort adtak, mely fokozta az amúgy is jó hangulatot. Fiatalkaink temperamentumos diszkózenére táncolhattak villogó színes lámpák keretében az egész nap folyamán.

A postás sporttelepen

Nem a harmincas évek valamelyik tüntetéséről idézek, hanem az 1993. évi majálisról a Városligetből. Az MSZOSZ elnöke a beszédét mondta, amikor hirtelen *elnémult a mikrofon*. Eppen azt mondta a szó, hogy a politika nem tud választ adni a társadalmat foglalkoztató súlyos kérdésekre, amikor a technika csődöt mondott.

A kínos eset váratlan csöndjében lassan morajlani kezdett

a tömeg, találgatva a kényszerű szünet okait, s eközben felhangzott a rég hallott követelés: *Munkát, kenyeret!* Először halkán s vékonyan, aztán erőteljesen.

Az áramszünet alatt, miként a résztvevők többsége, magam is forgolódtam, nézelődtem. Eközben megakadt a tekintetem egy tábla nagybetűs felirátán: *„Munkanélkülieknek, ingyenes szendvics- és teaosztás.”*

A hagyományok megőrzése mellett modernizálni a szociális rendszert

(Folytatás az 1. oldalról.)

— Magyarországon a munkaerő ára még nem olyan magas, hogy a család lemondhasson a feleség keresetéről, hiszen a GYED-re és GYES-re menők életszínvonalra nagy mértékben csökken. A magyar állam még mindig „bünteti” a szülőket. Talán nem is gyermekellenességről van szó, hanem a változások követhető nehezen. Például az üdültetés tavaly az igénybevevőt sújtotta adóval, ez évben pedig a munkáltató számára jelent többletkiadást.

— Én nem úgy ítélem meg ezt, hogy le kellene mondani valamiről, hanem úgy, hogy a munkaerővel kapcsolatos költségeket mindig a munkaerő érdekében használjuk fel. A legfőbb szempont az, hogy a szociális kiadások mennyire segítik a jobb munkában az embereket. Mikor van nagyobb vonzereje a szociális juttatásnak. Természetesen a szolidaritás kérdése is közrejátszik szociálpolitikánk kialakításában, hiszen nemcsak az aktív munkavállalókat, hanem volt munkavállalóinkat, a nyugdíjasokat is részesítjük szociális juttatásokban. Ha az utóbbit figyelembe vesszük, két fontos szempontot kell megítélni: melyek azok a juttatási, ellátási formák, amelyek mint szolgáltatások jelentenek értéket, és melyek azok, amelyek igénybe akarnak venni. Ez esetben már felmerül a kérdés, munkabéreként, vagy szociális juttatásként kapja meg a dolgozó. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogyan alakul a gazdasági helyzet, illetve mennyire változnak meg a jogi szabályozók, milyen lehetőséget teremtenek. Tudomásul kell vennünk azt, hogy az adórendszer csak részben szolgálja a megtermelt javak újraelosztását.

— Én úgy tudom, a jelenlegi adórendszer igencsak megnöveli a posta szociális kiadásait. Szinte bünteti a vállalatokat, ha a területen több pénzt akarnak felhasználni az államilag megengedettnél.

— Tulajdonképpen egyetlen adórendszer sem kíméli a vállalati és az egyén pénztárcáját. A gondot számomra inkább az okozza, hogy még mindig sok a bizonytalansági tényező és nem lehet tudni, hogy ami ma kedvezményezett, az holnap is az lesz-e? Tehát nekünk nagyon rugalmasan kell alkalmazkodnunk a változó gazdasági helyzethez és a jogi szabályokhoz. Mindezt azért, hogy azonos mennyiségű pénzből minél többet tudjunk juttatni dolgozóinknak.

— Itt van például a közétkeztetés. Az adózás milyen hatással volt e területre?

— Én úgy gondolom, az, hogy a munkahelyi étkeztetésnek legalább egy részét kedvezményesnek tekinti az adórendszer — jelenleg havi 1000 Ft adómentes —, ez nagy számunkra némi mozgásteret. Ez annak elismerése, hogy a dolgozóknak napjában egyszer legalább fontos meleg ételt enniük. Természetesen ezt minden területen nem lehetett biztosítani, ezért döntöttünk egy olyan igazságos megoldás mellett, hogy mindenki kapjon 1000 Ft étkezési költségterítést. Ez igen komoly szociális előrelépés.

— Hányan részesülnek étkezésihozzájárulásban és

mennyibe kerül ez a postának?

— 1992-ben majdnem 690 millió forintot fordítottunk üzemeltetésre. Ez azt jelenti, hogy azok a postások, akik négy órát vagy annál hosszabb időt dolgoznak naponta, részesei ennek ebben a juttatásban. A személyi jövedelemadó rendszer megváltoztatása miatt, amely 1000 Ft-ban állapította meg az adómentes étkezési hozzájárulás összegét, január 1-jétől 100 Ft-tal kellett csökkentenünk a hozzájárulást, de úgy, hogy azt a 100 Ft-ot visszajuttatjuk a dolgozóknak. Az egyik legnagyobb megrázkódtatást a postásoknak a posta személyzeti táviró-távbeszélődíj kedvezmény adókötelezettsége jelentette. Ez nem pusztán adónövekedés miatt okoz gondot a cégnek, hanem azért, hogy a távbeszélődíjak hatósági árának növekedése olyan mértékűt ér el, amit a posta már megfizetni nem tud. Az árakban ez a költség nem ismerhető fel. Ezért a pszdk-t megszüntetve, de ugyanakkor ezen összeget a szociális juttatásokba bevonva kell felhasználni, például étkezési hozzájárulásban. Nekünk igen megfontoltan kell gazdálkodnunk, ha szolgáltatásainkkal piacon akarunk maradni. Sajnos még mindig nem szoktunk a piac értékítéletéhez.

— Mennyire érdeke a postának a szociális juttatások szinten tartása és növelése? Jelenleg még nem igazán érdeke a magyarországi cégeknek a szociális juttatások növelése, mert a munkanélküliség nem sok választási lehetőséget biztosít a munkavállalók számára.

— A posta szociális intézményrendszerének nagy hagyományai vannak. Nem érdekelünk a szociális juttatások csökkentése, az viszont igen, hogy modernizáljuk szociális rendszerünket. A hagyományok megőrzését és a modernizálást egyidejűleg kell csinálnunk. A kérdés az, melyek azok a szociális juttatások, amelyekre leginkább szüksége van a vállalatnak, illetve az egyénnek. Akkor vagyunk hűek a hagyományokhoz, ha nem mechanikusan másolunk, hanem annak szellemében járunk el, változtatunk.

Mindenkor a kor követelményeire és a postások igényeire kell igazodnunk.

— A 80-as évek végén Doros úrral, aki akkor még elnökhelyettes volt a postán, készítettem egy interjút a tízezredik postáslakás átadásakor. Most, amikor országosan megcsappant a lakásépítési kedv, hogyan tudja a posta támogatni dolgozóit a lakáshoz jutásban?

— Egy folyamatosan fejlődő, de legalább összegében szinten tartott juttatási forma a postások lakástámogatása. Évente kb. 100 millió forintot fordítunk erre a célra. Ma már a postások egyre nagyobb hányada mondhatja el, hogy kapott valamilyen fajta lakástámogatást. Évente 7-750-en részesülnek ilyen támogatásban. Emeltük a támogatás mértékét is. De nem tudunk lépést tartani a növekvő építési, lakásbiztosítási árakkal. Egy kicsit szomorú vagyok és nem igazán büszke jelenlegi lakástámogatási eredményeinkre, mert segítségünket egyre kevesebben tudjuk igénybe venni. A fiatal postásoknak ugyanis nagyon kevés, vagy egyáltalán nincs induló tőkéjük a lakásépítéshez, hacsak jó szülői háttérrel nem rendelkeznek. Ma sajnos rosszabbak a felhasználási feltételek, mint évekkel ezelőtt. Reménykedünk, hogy eljön az az idő, amikor kiegyensúlyozottabbá válik az építőipar, amikor alacsonyabbak lesznek a telkárak, amikor normalizálódnak a lakáshoz jutás feltételei. Addig viszont akarjuk tartani ezt a támogatási formát.

— Eddig beszéltünk étkeztetésről, lakástámogatásról. Milyen más szociális ellátásban részesülnek még a postások?

— A postás dolgozók üdültetésére, segélyezésére, kulturális és sporttevékenységük finanszírozására is sok pénzt költ a vállalat. E létesítmények fenntartása és működtetése nagy gondot jelent. Valószínű az lesz az út, hogy előbb vagy utóbb minden postásnak lesz annyi bére, hogy e területeken a lehetőségek kihasználását maga döntse el. Itt is a hagyományok megőrzéséről és a modernizálás összhangjának megteremtéséről van szó. A Postás Sport

Egyesületet és a Postás Művelődési Központot ezért működtetjük alapítvány formában. Mindezzel régi hagyományokat őrzünk meg és emellett segítjük a postásokat kulturális és sportigényeik kielégítésében. Változatos a postások üdülési lehetősége is, többen üdülhetnek és nagyobb a választék. Van gyermeküdültetés, felnőttüdültetés egyaránt. Üdültetésre 1993-ban 78 millió forintot költünk, kultúrára 22 milliót és sportra 16 milliót.

— Emelkedett vagy csökkent a szociális kiadásokra szánt pénz a rendszerváltás után?

— Emelkedett. 1990 és 1993 között megháromszorozódott az e célra fordított összeg. Tehát a szociálpolitikára költött pénz nemcsak megőrizte reálértékét, hanem még növekedett is. Ez még akkor is jelentős dolog, ha be kell számítanunk az adózás miatt „elvit” pénzeket is. Meg kell azonban fontolnunk, hol az a határ, ameddig el lehet menni: mekkora legyen a munkabér és mekkora a szociális juttatás. Arról kell folyamatosan párbeszédet folytatni a postás dolgozókkal, hogyan alakítsuk szociálpolitikánkat úgy, hogy az figyelembe vegye a vállalat és az egyén szempontjait is. Hiszen a vállalat prosperálása az egyén érdeke is. El kell döntenünk, hogy szolidaritási alapon mennyit juttatunk a nyugdíjasoknak, hogyan támogatjuk őket, hiszen rájuk is kell gondolnunk. Mi is leszünk nyugdíjasok. Ezért és a társadalombiztosítási változások miatt is adódnak arra, hogy kellene egy nyugdíj-kiegészítő postásbiztosítás. Ehhez persze sok pénzt kell adni a vállalatnak és az egyénnek is. Kérdés, hogy mennyire lesznek áldozatkészek a postások saját jövőjük megalapozásában. Gondolko-dunk önszegélyező pénztár létrehozásán is, mert nem hagyhatjuk magukra bajba jutott kollégáinkat. Nagyon fontos, hogy a szociálpolitika kérdéseit is a változások tényében nézzük: nem biztos, hogy foggal, körömmel ragaszkodnunk kell úgynevezett szerzett jogainkhoz. Szerintem hasznosabb, ha a szociálpolitikánkat a változásokhoz, igényeinkhez igazítjuk.

Udvarhelyi András

Van fény az alagút végén?

Exkluzív interjú John Petersennel, a PTTI főtitkár-helyettesével

— John, hogyan értékelte a konferenciát a PTTI és az itt résztvevő országok szempontjából?

— Először is köszönetet kell mondanom a konferencia megszervezéséért. Úgy gondolom, a témában folytatott konzultáció nem fog ebben a fázisban megszakadni, hanem tovább folytatódik a PTTI politikájának alakítása során. Mi, a telekommunikáció területén dolgozók, szerencsés helyzetben vagyunk, mert legyünk bárhol a világon, mindig van közös témánk. Ez nagyon jó érzés, mert a problémák hasonlóak és tudunk közös megoldást találni. Konkrétan. Jelentősnek és hasznosnak érzem ezeket a konferenciákat, mert a megosztási folyamatoknak így ellent tudunk állni, erőinket egyesíteni tudjuk. Az a célunk, hogy közösen közös stratégiát tudjunk kialakítani. Kimondatlanul is az a lényege munkánknak, hogy felismerjük a közös problémákat még akkor is, ha a megközelítési módok különbözőek. A kormányok, munkáltatók azt próbálják bemagyarázni nekünk, hogy az egyetlen megoldás a privatizáció. Ez egy nagy kérdőjel. Én nem hiszek ebben, a versenyképességhez nem ez kell! Láthattuk, mi ment végbe az Egyesült Királyság területén, még sincs verseny.

— Van-e példa arra, hogy a szakszervezetek meg tudták volna akadályozni a privatizációt ott, ahol azt törvény írja elő?

— Nem vagyok benne biztos, hogy a szakszervezetnek ez lenne a feladata. Az a szerepe, hogy segítsék az előnyös változásokat, de ez nem azt jelenti, hogy privatizálni kell. Az EK-n belül sikerült a harmonizáció irányába terelnünk a folyama-

tokat, liberális versenyszféra alakul ki, és a legtöbb országban ez nem fog bekövetkezni. Modernizálni, fejlődni közszolgáltatató vállalatként kell és nem a kiárusítással. Nem feltétele az a versenyképességnek. A privatizáció politikai kérdés és döntés. Ez a konzervatívok törekvése, de megállítható a folyamat. A választókon múlik minden.

Az a szakszervezetek szerepe, hogy jól szervezett kampányokon ismertessék a lakossággal a vitás kérdéseket, a választott megoldás következményeit. Például Írországon több száz postahivatalt akartak bezárni. A szakszervezetek kampánya felrázta a nyilvánosságot, és a közvélemény nyomására a politikusok visszakozásra kényszerültek.

— A PTTI milyen konkrét segítséget tud nyújtani tagjainak, illetve a munkában részt vevő országoknak?

— Szervezetünk jól működő információs rendszerrel rendelkezik, bár ez függ az adott országtól is. Esettanulmányokat készítünk, ezeket át tudjuk adni. Saját lapunk van, mely szintén segítséget jelent. Közel százhusz tagországunk részére testhez álló képzési formákat alakítottunk ki. Tehetősebb tagjaink révén anyagi segítséget is tudunk nyújtani különböző eszközök formájában. Ezeket túl a vitás kérdések rendezéséhez erkölcsi támogatást is nyújtunk a nemzetközi közvélemény felrázásával, illetve megismertetésével.

Részesei vagyunk a nemzetközi munkügyi információs rendszernek, és részt veszünk az ILO munkájában, ahol a tripartid rendszer alkalmas a minimális jogok rögzítésére.

(konrát)

Budapesti nyilatkozat

(Folytatás a 2. oldalról)

Az előadások után a résztvevők élénk vitát folytattak a halottakról, valamint tájékoztatást adtak saját országaikban zajló folyamatokról, azok párhuzamát hangsúlyozva.

Végezetül nyilatkozatban foglalták össze megállapításukat.

Mi, a Nemzetközi Posta, Táviró és Telefon Szövetség (PTTI) liberalizációs és privatizációs konferenciájának résztvevői a következőkben állapodtunk meg.

Az európai országokban megfigyelhető az a törekvés, hogy a gazdaság liberalizálása címén a kormányzatok egyre kevésbé vállalnak felelősséget azon szolgáltatások biztosításáért, melyekhez országaink lakossága hozzászokott. Megítélésünk szerint a működő demokráciákban elengedhetetlenül fontos, hogy a posta, a távközlés, a műsorszórás szolgáltatásaihoz minden állampolgár hozzáférést aron hozzájusson. Kiemelt jelentősége van ennek a kelet-közép-európai térségben lévő országokban, a fejlődő demokráciákban.

Elfogadva és támogatva az európai integrációs folyamatot, növekvő aggodalommal tapasztaljuk, hogy a folyamatban nem kívánt szándékok is egyre nagyobb teret kapnak. A csökkenő állami felelősségvállalás, a monopólium helyzet minden áron

való megszüntetése, a liberalizáció torz értelmezése azt eredményezi, hogy a hírközlési szolgáltatások színvonalára destabilizálódik.

A szakszervezetek nem szemléltetik tétlenül ezt a folyamatot, de már a privatizáció során, de már a profitcentrumok működtetése idején is munkahelyek ezrei válhatnak feleslegessé. A keresztfinanszírozás megszüntetése a szolgáltatások költségeinek növekedésével jár, és ez magában hordozza annak a veszélyét is, hogy a nem jövedelmező szolgáltatásokat a nyereség érdekében megszüntetik, hozzáférhetőségét, a kisebb, távoli településeken nem biztosítják.

A konferencia résztvevői egyetértettek abban, hogy minden országnak, illetve az ott működő szakszervezeteknek, sajátos helyzetüknek megfelelően kell a kihívásokra a válaszokat megtalálniuk. A képviselők jelentősnek értékelik a PTTI segítségét, melynek keretében lehetőségünk van a különböző országokban zajló privatizációs folyamatok tapasztalatainak megismerésére.

1993. május 12. Budapest.
A Posta, Távközlés és Műsorszórás területén működő szakszervezetek PTTI, Bulgária, Csehország, Lengyelország, Románia, Szlovákia, Magyarország

Szociális ráfordítások

M Ft

	1990	1991	1992	Terv 1993
Jóléti jellegű üzemi étkeztetés	217,3	437,0	689,6	672,8 224,0*
Pszdk kiváltás miatt gyermekintézmények	26,2	29,0	32,7	32,0
Üdültetés	74,6	66,2	70,0	78,0
Segélyezés	31,3	63,2	67,9	68,0
Kulturális ráford.	31,3	23,1	17,4	22,0
Sporttevékenység	20,0	22,7	23,8	16,0**
Egyéb szoc. juttatások	9,0	7,3	6,1	7,0
Jóléti összesen	409,8	648,5	907,5	1119,8
Üzemegészségügy, rehab.	11,2	18,3	23,1	24,8
M.szálló, albérleti hozzáj.	36,6	47,6	52,2	54,0
Utazási hozzájárulás	64,9	110,9	153,0	170,0
Ruhajuttatások	89,8	96,7	153,1	480,0***
Lakás célú támogatás	86,7	91,0	109,3	115,0
Természetbeni juttatás	68,0	70,5	83,0	47,6
Korengedményes nyugdíj	2,0	5,0	8,7	9,0
Hűség Alapítvány	44,0	52,9	41,8	48,0
Munkavégzéshez kötődő jutt.	403,2	462,9	624,2	948,4
Szociális összesen	813,0	1011,4	1531,7	2068,2
Árbevételhez viszonyítva	5,7%	5,0%	5,6%	6,3%
Váll. adó és TBJ-terhek	0 %	0 %	0,1%	1,2%

Megjegyzés:

- * a munkavállalói-munkáltatói érdekegyeztetés (1993. márc. 26. Gyula) szerint
- ** a minőségi sportot a jövőben nem a szociális ellátások keretében támogatjuk, hanem szponzorai tevékenységként
- *** egyidejű bevezetés miatt lökésszerű költség jelentkezik

Országjárás

Évekkel ezelőtt egykori szakszervezeti főnököm kemény letolásban részesített, mert leirtam, hogy pocské hangulatban autóztam Pécsre a zuhogó eső, a nyirkosság és a hideg szél miatt. Mit szóljon akkor egy levélkihordó? — mondta ő megrovólag. Ugyanazt, mint én — válaszoltam —, legfeljebb még cifrábbakat.

Nos, mostani riportutamon az időjárást nem kárhoztatom semmiért. Olyan vérpezsdítő tavaszi napsütés ragyogott, amelyet csak álmodni lehet. A pécsi postaigazgatóság területén tett utazásom a napfény jegyében telt, s ha néhol árnyék is akadt, hát istenem...

Tamásiban árnyékról még beszélni sem lehet, hacsak a gyönyörű, majdnem új hivatalt övező fákról nem beszélünk. *Zakar Sándorné* hivatalvezető büszke is lehet „birodalmára”, különösen akkor, ha a régi hivatalra gondolunk, melyet utolsó éveiben csak az imádság tartott össze. Zakar nékül 1966-ban kezdett el Tamásiban dolgozni, hetvenhárom óta vezető, s tanúja volt a város gyors fejlődésének, s a mostani csendes stagnálásnak is. Ettől függetlenül a hivatal takarékos és pénzforgalma meglepően jó, s nagy levélforgalmat bonyolít le, csupán az újságok keresettségé jelzi: sok előfizetőként szerepelt cég megszűnt vagy átalakult, „szegényebb” lett. Csak zárójelben jegyzem meg: „szegény” hivatalvezetőnek pont ezért a jó pénztárforgalom miatt hiányoztam úgy, mint üveges tótnak a hanyattesés. Ottlétem reggelén

A dombóvári postahivatal

tért vissza ugyanis szabadságjáról, s pénztárellenőrzést készült tartani, amikor „rátörttem”, de kedves megértése jeléül még azt is megengedte, hogy rágyújtsak. Mert amúgy a hivatalban senki sem dohányzik. Dolgozni viszont annál többet, s hogy *Zakárné se unatkozzon, 30 körzeti hivatal gondja is az övé*. Igaz, ezzel osztozik egy külön munkaügyi kollégánál, akinek asztalán akkora virágcsokor diszelgett, mint egy királyi fogadás díszében. (Amúgy mindenhol a hivatalban.)

S a pénz, a fizetés is ekkora csokor? Talán ez nem ekkora, de a kapott 19 százalékos fizetésemelést becsülendőnek tartják. *Szerencsés emberek...*

Fogalmam sincs, Dombóvár 1903-ban épült 1. sz. postahivatalát mi tartja össze. Talán a hit, a remény meg a szeretet, s egy jó adag alapvető emberi jó tulajdonság, a ne-

vetés. Hangosan röhögni itt bár lehet, de nem ajánlatos, mert a vakolat egykettőre úgy kezdene potyogni, hogy az egykori brigádnaplók, elismerő oklevelek most még érzékelhető nyomaiból semmi sem maradna. Mert a lecsúszott falakon hiányuk még látható. S ezen érdemes elgondolkozni egy kicsit. Akik kapták, nyilván azért kapták, mert valamikor jól dolgoztak, s arról igazán nem tehetnek, hogy azon olyan akkori állami jelvények találhatók, melyeket napjainkban már megtagadnak. A jól végzett munkát s annak elismerő okiratát azért mégsem kéne szemébe vágni.

S mi jön majd a helyükre? *Nyári Józsefné* hivatalvezetőnek egyelőre legkisebb gondja is nagyobb ennél. Amikor végigvezetett az ügyfelek által nem látható kiszolgálóhelyiségekben, egy sohasem megalapítandó „becsület és munkaszeretet” díjat szerettem volna átadni neki és itt dolgozó munkatársainak, különösen a két, hírlapügyeket intéző asszonynak, Erzsikének és Rozálynak. Nem akarok túlzásba esni, de egy makacsul tagadó bűnelkövetőt ilyen helyiségbe kellene zárni kihallgatása előtt, s ő még azt is bevallaná, amit megtenni sem akart.

Ami viszont szintén tény — s ez minden elismerést megérdemel —: az ügyfelek által felkeresett hivatali rész példamutatóan rendezett és kulturált.

Remélhetően ez az állapot nem a totális tönkremenésig fog tartani. Ennek jelei már kezdenek kibontakozni, s egy

pályázat megvalósítása megnyugtató helyzetet teremthet. S akkor *Nyári Józsefné* üzemmérnöki végzettségű vezető — egykori szakoktató — még vidámabb lesz, mint mostani találkozásunkkor.

Persze vannak emberek, akiket a feladat földre tipor, depresszióssá tesz, s vannak, akiket az egyre nagyobb terhek úgy keményítenek meg, hogy humorérzéküket egy pillanatig sem veszítik el.

Optimizmusukról, tenni vágyásukról nem is beszélve.

Dombóvár 1. sz. hivatalában valami ilyesmivel találkoztam...

Aki járt már Orfűn, felesleges elmondani milyen, aki nem, annak reménytelen vállalkozás. Egyszerűen csodálatos az Orfűn található „táv-
közlésiek” üdülője. Mondhatom, a szezonra készülő üdülőbe belépve, elsárgultam az irigységtől. Elképzelni sem tudom, hogy aki itt egy-két hetet eltölt, az ne töltődjön fel

erővel, energiával, jó néhány hónapra.

Már aki beutalt kap. Mert-hogy a kihasználtsággal nincs gond, azt már Pécsen tudtam meg Szépe Lőrinc tsz-titkártól, akinek halvány célzást tettem: ebben a paradicsomban gonosz kigyóból én is újra Adámmá válhatnék, ha eddig nem lettem volna az.

Az azóta történtek viszont már egyértelművé teszik: akkor fogok én az orfűi tóban lubickolni, mikor a Loch Ness-i szörny. Ha másért nem, oly hidegvérűvé már nem tudok átváltozni. Meg minek is. Tó van nyugaton, keleten, északon, délen egyaránt. Úszni meg még kissrác koromban megtanultam.

Az elmúlt év februárjában, amikor Mohácson jártam, utána még sokáig azon töprengtem, vajon meddig terjed az emberi tűrőképesség határa. Akkor a főtéri hivatal az átépítés összes nyugtát és embert próbáló gondjait szelvedte, s miközben *Hocktok Ede* hivatalvezető kávéval kínált, egy pallón állva azon gondolkodtam, mikor és hogyan töröm ki a nyakam, ha egy pár centit is félrelépek.

Mostani találkozásunkkor kávéval ugyan nem kaptam, de helyette láttam egy minden ízében kitűnően helyreállított hivatalt, mely *Papp Imre* tervezőt is dicséri, s a kivitelező pécsi vállalatot. *Mindez 12 millió forintba került*, s ha valakinek van ennyi pénze, nyugodtan mondhatom, ennek többszörösét is elhelyezheti a hivatal új főpénztárában, melynek egykori, 1932-ben készült úgynevezett „bécsi” páncélszekrénye 60 év szolgálat után „nyugdíjba” vonult. Béke poraira, bár aki porrá tudja zúzni, az fél kézzel is fel tudna építeni egy olyan épületgyűttest, mint amiben a mohácsi postahivatal található.

Egy-két szocreál postánk épületének mása ugyanis felfedezhető a környező országokban, de olyan, amiért a „szomszédos” Indiába kéne elmenni, aligha. S a dologban az a mulatságos, hogy állítólagos párja vasútállomásként üzemel Mohácsról jó pár ezer kilométerre. Az épület megjelenési formája mindenestre olyan jegyeket visel, melyek alapján valószínűsíthető, hogy ez nem mese, nem legenda, hanem valóság.

A titok nyitja persze ropant egyszerű lehet. Egy magyar tervező valamikor tervezett egy vasútállomást Indiának, ez itthon is megtetszett valakinek, s felépítette Mohácson. Hogy miért és hogyan? Ha valaki tud rá választ, szívesen fogadjuk.

S mit lehet írni Paks 1. sz. hivatalának épületéről? Úgy gondolom, azon túl, hogy jókora méretű, jó feltételeket biztosít az ügyfeleknek, s az itt dolgozóknak egyaránt. Persze de jó lenne ezt elmondani sok postahivatalunkról...

Ami talán „különlegesség”: tapasztalataim szerint olyan dinamikus vezetővel, mint *Máté István*, kevéssel találkozottam.

Beszélgetésünk során többször arra gondoltam, hogy a város atomeróművé-

nek tölteteiből egyet kísérletképpen testébe építettek, természetesen legális módon. Hozzátenném azért azt is: robbanásveszély egyelőre nincs, s *Mészáros Gáborné* kszb-titkárnak sem hadiarzenált kell felvonultatnia, ha szakszervezeti ügyekben eredményt kíván elérni.

Jó ez így, s tulajdonképpen így természetes. A paksi atomerómű sem háborús célokat szolgál. Remélem...

Kóhalmi Istvánnak, a pécsi postaigazgatóság vezetőjének riportkészítési szándékomat jó két héttel korábban jeleztem, s akkor egyeztetettük a mostani időpontot. Ezek után szinte „természetes”, hogy érkezésem napján kezdődött egy vizsgálat, melynek első napi eseményei utáni késő délután én hiányoztam legkevésbé. Becsületére legyen mondván, esze ágában sem volt elutasítani, s kérdésemre készséggel válaszolt.

— **Valójában milyen vizsgálatról van szó?**

— Ez nem vizsgálat, hanem egy egy hónapos irányított ellenőrzés, melyet a vezérigazgatóság végez egy adott munkaterv szerint.

— **Mire terjed ki az ellenőrzés?**

— Elsősorban gazdálkodási, illetve szolgáltatási kérdésekre, mely az igazgatóság teljes területére, azaz négy megyére terjed ki.

— **Igaz, hogy engem senki sem kérdezett, de azért tudnám javasolni: föltétlenül keressék fel Dombóvárt is. Azt hiszem, tanulságos lenne.**

— Dombóvár 1. sz. hivatala valóban egy nehéz eset, s nagyon szeretném, ha elnyerném egy oktatási program pályázatot, s ennek alapján új posta létesülne a városban. A város vezetésétől is kapnánk egy épületet, de ez olyan rossz állapotban van, hogy felújítása nem célszerű. Arról nem beszélni, hogy olyan szűk udvara van, mely képtelen gépkocsik fogadására. Ettől függetlenül tervezzük az áldatlan helyzet megoldását, hasonlóan a már az én időmben elvégzett nagyhivatali felújításokhoz hasonlóan.

— **Ez az „én időm” mit jelent?**

Kóhalmi István

— 1991. január 1-jét. Dombóvárral kapcsolatban azért megjegyzném, a közönség nem észleli a gondokat, mert a felvételi terem megfelelő, s tavaly festettük ki.

— **Gonosz lennék, ha most azt mondanám, hogy ez nem így van. Az tényleg kulturált és megfelelő.**

— Szerettünk volna a távközléssel is megegyezni, de eddig nem jutottunk dűlőre.

A tamási posta

— **Pedig milyen jó lenne a zalaegerszegi példát követni, ahol valóban dicsőretekően sikerült a korábbi kőkemény ellentmondásokat megszüntetni...**

— Olvastam múltkor riportjukt, és nagyon jólesett a hivatalvezető pozitív nyilatkozata.

— **Uram, higgye el nekünk is. Nem célunk ellentéteket szülni, de ha van, még kell írjuk.**

— Azt hiszem, igaza van, s ha már pozitív példát említett, érdemes Mohács 1. sz. hivatalát is megnézni.

— **Holnap reggel oda készülök...**

— Akkor látni fogja, hogy *mi elsődlegesen jó munkahelyeket szeretnénk teremteni, és nem irodákat kialakítani*. Feltétlenül nézze meg az új pénztáregyűttest. Ez egy kis ékszerdoboz. Amikor igazgató lettem, ezt különben programként hirdettem meg. Azt, hogy a nagyhivataloknál munkahelyeket és a technológia befogadására alkalmas körülményeket kell teremtenünk. A mohácsi hivatalt nagyon szeretem, és nem elhanyagolandó, hogy a régi berendezés szellemes felújításával nagyon sok pénzt takarítottunk meg.

— **Szobájában, ahol most beszélünk, ön mögött egy jókora térkép van, az önkormányzat négy megye bejelölésével. Első látásra is nyilvánvaló, négy nagyon különböző tájegységről van szó. Hogy lehet itt postai szinten egyensúlyt teremteni?**

— Valóban nagyok a különbségek. Van apró falvas település, nagyfalvas és közepes is. Talán Zala és Baranya hasonlít egymáshoz legjobban.

— **Ráadásul „önöké” a semmihez sem hasonlítható Balaton egy része is...**

— Igen, és a nyári idegenforgalom, melyből azért Pécsset sem hagyjuk ki. De pár szót erejéig maradjunk a Balatonnál. Pár nap múlva meggyünk egy kétnapos megbeszélésre, mely az összes érintett bevonásával történik majd, és minden szolgáltató

ágazatot érint.

— **Siófok új hivatala — épülete — elkészül az idei szezonra?**

— A műszaki átadás júniusban lesz, s szeretnénk még a nyáron „beüzemeltetni”.

— **Nem lesz akármilyen teljesítmény...**

— Biztos nem, és itt nagy változások lesznek, már azért is, mert a hírlapkiosztást is ide tervezzük, s a 86-os irányítási terület átvételét Székesfehérvártól, amelyhez a vezérigazgatóság szóbeli hozzájárulása már megtörtént.

— **S a mostani személyzet hogy fogja ezt bírni, vagy ha úgy tetszik, kibírni?**

— Természetesen szakemberi kiküldetéssel, létszám-erősítéssel. Egy példa csak: megduplázódik a hírlapárusító helyek száma.

— **Ez mind szép, de ezek a fejlesztések nem viszik el a pénzt a felújításért kiáltó kispostáktól? Egyáltalán kapnak-e központi támogatást, vagy magad uram, ha van mi-ből?**

— Pénzkeretünk új épületek építésére nagyon kevés, a felújításra szánt sem sok. Mi elsősorban a nagyhivatalok felújítását végezzük, beruházási, illetve értéknövelő keret formájában. Szekszárd, Zalaegerszeg, Kaposvár...

— **Nagykanizsa?**

— Ezt nem mi végezzük lényegileg, hanem a távközlésnek adott engedmények és kölcsönös megegyezés alapján ők.

— **S a már előbb említett Mohács, s a gyönyörű új barcsi hivatal?**

— Igen, és azt hiszem, ebből is érzékelhető az a tendencia, szándék, hogy a nagyhivatalok forgalmi nyereségéből igyekezzünk a kishivatalok felújítását elvégezni.

— **Sehol nem láttam nyomát annak a törekvésnek, hogy postán kívüli szolgáltatást végeznének. Azaz nem árusítanak műszaki cikkeket, vetőmagot, cigarettát, még fehérneműt sem, ellentétben például a szomszédos soproni igazgatósággal.**

— Nyugodtan mondhatom, hogy a soproni igazgatóval, *Major* kollégával kitűnően megértjük egymást, és sok dologban azonosan gondolkozunk. Ebben viszont nekem más véleményem van. Én a hagyományos posta híve vagyok, s ráadásul nem hiszem, hogy ez a bevétel valóban akkora, hogy megérné a vele való foglalkozást.

— **Arra gondol, hogy ezek látszatbevételek?**

— Feltétlenül jelent valamit, de közel sem annyit, mint a vele való adminisztráció és tényleges haszon.

— *Kóhalmi úr! Köszönöm, hogy fogadott, köszönöm a beszélgetést...*

Veégh Ádám

Hírlapos voltam, hírlapos leszek

Beszélgetés Dubinyiné Lénárd Margittal, a hírlaposztály leköszönő vezetőjével

Dubinyiné Lénárd Margit nem pályázta meg a hírlaposztály-vezetői munkakört, s így 1993. március 31-ével megvált a beosztásától és a sajtóterjesztés felelős szerkesztői posztjától, de továbbra is a hírlappal kíván foglalkozni.

Hogyan összegeznék az itt töltött éveket?

— Nehéz beszélni arról a közel 32 évről, amelyet a postán töltöttem. A legfontosabb, amit szeretnék elmondani az hogy nekem mindig a munkám volt a legfontosabb, bizony — s ez számtalanszor lelkiismeretfurdalást is okozott nekem — még fontosabb volt a családnál is.

A munkában én mindig örömet éreztem. Reggelként úgy mentem be dolgozni, hogy tudtam, mit kell aznap elvégezni. Mint egy jó kis motor, szinte minden reggel dúdolgattam, nem nyavalyogtam, kávéfőztem, tizórait csináltam, tettem vettem, s a gondolataim — szinte ébredésemről — már a nagy szerelmemnél: a HÍRLAP-nál jártak.

Végül is elsősorban azért nem pályáztam meg a hírlaposztály-vezetői beosztást, mert úgy ítélem meg: nem tudom továbbra is örömmel végezni munkámat. Az örömtelen munkának pedig nincs értelme. Iszonyú dolog lett volna, ha úgy járok be mindennap, hogy valamitől félek, valamivel elégedetlen vagyok, megalkuszom magammal és a körülményeimel. Én ezt nem tehetem! Ezt viszont elhatározni nagyon nehéz volt.

Ma már hálás vagyok a sorsnak, hogy amikor 1961-ben Szegedre matematika-ábrázoló geometria tanárnak jelentkeztem, nem vettek fel. El kell mondanom, hogy már ekkor is, 18 évesen is, először magamban kerestem az „okot”, nem pedig a ma oly „divatosan” emlegetett családi körülményeimben. S így 1961. augusztus 16-án a Posta Központi Hírlap-irodánál kezdtem pályafutásomat és azóta mindig hírlapos voltam. Hírlaposként köszönök el most is. Miért hangsúlyozom ezt? Szeretném, ha megértenék. *Nekem 17 éven keresztül a hírlap egyenlő volt a postával.* Tiszta hírlapos közegben nem érzek el a különbséget, csak amikor a Postavezérgazgatóságra kerültem pénzügyi előadónak 1978-ban. Ezt tartósan érezni, a postai hírlapterjesztés állandó veszteségességét tudni, nagyon nyomasztó érzés. Mégis én azok közé tartoztam, akik azt vallották és azért dolgoztak, hogy a hírlapterjesztést a postán belül tegyük jobba és gazdagabbá.

— Úgy látom, belefáradt abba, hogy minden jó szándékkal és a rengeteg befektetett engergival sem sikerült megjavítani a hírlapterjesztést. Miért lehetetlen ez?

— Nem belefáradtam, hanem ma már tudom: a hírlapterjesztés nem lesz soha szervesen a posta része. Sajnos ezt később ismertem fel. Már 1990-ben abba a táborba kellett volna állnom, amelyik szerint a postától el kell választani a sajtóterjesztést, s egy olyan külön vállalatot létrehozni, melyben a posta is — mint rész tulajdonos — részt vesz. A hírlapgyőztesztály eredeti javaslatai között ez a variáció első helyen szerepelt, de a végső javaslat már nem ez volt. A posta akkori vezetői csodával határos módon előteremtettek 150 millió forintot arra, hogy szétválasszhatuk az előfizetést és az árusítást, elkezdhesük a HÍRKER létrehozását. Ezek után — én akkor így láttam helyesnek — már nem lett volna etikusan a postától való elszakadást szorgalmazni. *Ma már tudom, nem lett volna szabad megalkudni, „félmegoldásba” beleegyezni, s az 1990. év végén beadott áthelyezési kérelmemet visszavon-*

ni. Ki kellett volna tartanom a felmondásomban megfogalmazott felismerésem mellett; felelősséget csak azért szabad vállalni, aminek eredményére hatással vagyunk. S a hírlaposztály vezetése bizony nem volt ilyen, s most a pályázat is hírlaposztály-vezetői tisztségre vonatkozott változatlan feltételekkel. Kétszer ugyanazt a hibát nem követhetem el. Nem volt hitem a körülmények megváltozásában, megváltoztatásában.

— Mit tanácsolna az utódjának?

— A posta — úgy tűnik — elindul az úgynevezett üzletági rend felé, s ha a „hírlapüzletág” hasznát hajtó egységként fog működni, akkor a posta — gondolom én — megtartja. Ha ez nem következik be, akkor meg szabadul tőle. A postán — szerintem — sok tehetséges ember dolgozik, sok önálló egységben. S így bizony sok esetben olyan helyzet alakul ki, hogy a pompás paripák nem egy irányba húzzák a szekeret, s ekkor hiába vannak pompás paripák és jó szekerek, nincs előrehaladás, nincs eredmény. Kívánom utódomnak: *úgy fogja a gyeplőt, hogy a hírlapos paripák egyfelé húzzanak.* Nekem ez nem sikerült! Én túl sokáig hittem úgynevezett „postaszervi önállóságban”.

— Hol helyezkedik el a leköszönés után?

— Én csak a hírlapterjesztéshez értek, s ezt a tudásomat mindig fejlesztettem. Állítom, hogy a hírlapterjesztés (árusítás és előfizetés is) jó üzlet lehet, mint ahogy számos országban az is. Ehhez persze szemléletbeli és gazdasági átalakulás is kell. *Olyan kiadóhoz megyek, ahol a hírlapkiadás jó üzlet.* S az ő lapjaik terjesztésével foglalkozom örömmel, remélem és hiszem, a jól, eredményesen végzett munka örömeivel.

Végezetül azoktól köszönök el, akik szerették a hírlapot, és sokan voltunk ilyenek: nem néztük a munkaidőt, megszállottan dolgoztunk, ha hiba volt a terjesztésben — kevés lap, sok remittenda, stb. — *az fájt nekünk, ha akiket szolgáltunk — az olvasók és a kiadók elégedetlenek voltak a terjesztéssel,* azt néztük, hogyan lehet jobban.

Kérem, gondoljanak arra, hogy a lapokat az olvasónak írják, nyomtatják, kiadják és terjesztik, s ez a folyamat nem változik, ez a „négyes fogat” megy tovább. A szakma, a hírlap szeretete átszűrte a nehéz percek, napokon, s örömet hoz a mindennapokban.

udvarhelyi

Ismerd meg hazádat

A III. forduló kérdéseinek helyes megfejtése

1. A földtörténeti pliocén korban. Ekkor a Pannon tenger öntötte el hazánk területét. Ósmaradványa a congeria kagyló (balatoni kecskeköröm).
2. Az észak-borsodi karszt-, vagy más néven az Aggteleki-hegység területén található.
3. A Túr helynév arra utal, hogy a település a Berettyó folyó régi alsó szakasza mellett épült, melyet egykor Túrnek hívtak. A Mező előtag a mezővárosi jelleggel kapcsolatos. A túr jelentése: őstulok.
4. Tervezője: Ernest Gouin, francia mérnök. A hid pilléreit díszítő szobrokat Thabard, francia szobrász alkotta.
5. Szentgotthárd. A környező határszéliek falvakban szlovének (vendék) élnek.
6. Kőbányán, a Martinovics téren van.
7. Alapítólevél kelte: 1055. 58. községet őrzött meg.
8. Kiskunfélegyháza
9. Legalacsonyabb Szeged: 80 m, legmagasabb Zirc kb. 400 m.
10. Hazánk legkeletibb részén, a beregi Tiszaháton található: a tarpai Nagy-hegy 164 m, a mezőköszonyi Típet-hegy 179 m.

A III. FORDULÓ NYERTESEI: Hibátlan megfejtés nem érkezett, így a három legtöbb pontot elért versenyzőt részesítjük egyenként 200—200,— Ft-os vásárlási utalványban.

Balatoni Endre — Budapest, 9,5 pont
Molnár László — Vámosgyörk, 9,5 pont
Csehi Tünde — Erdőlyék, 8 pont

Az azonos pontszámot elért 3. helyezettek között sorsolással döntöttünk!

Egy város — egy nevezetesség

A IV. forduló kérdései

1. Melyik jeles balatoni üdülőhely idegenforgalmi látványossága a Szent Anyos apátság, ki alapította és ki építtette újjá? (Mindenképp részletesen válaszoljunk!)
2. Mátyás melyik palotáját nevezte a pápai követ „földi paradicsomnak”? Hogy hívták a követet? (A kérdés második részére is válaszoljunk!)
3. I. István az érsekség székhelyévé tette, Zsigmond király pedig 1409-ben városi rangra emelte azt a települést, melynek történelmi városközpontja az Alföld egyetlen barokk belvárosa. Mi a helység neve?
4. Melyik kisebb folyó mellett található az a dunántúli település, amelynek környékén híres dómvadrezervátum is van?
5. Mely magyar városokban telepedtek le a török uralom elől hazánkba menekült délszlávok, régies szóhasználattal rációk?
6. Pécs egyik városrészét ma is Tettyének nevezik. Honnan származik az elnevezés és mit jelent magyarul?
7. Melyik várnak volt a kapitánya Thury György, a legendás törökverő?
8. Hol adta ki Görgey a fel-dunai sereg kiáltványát, amelyben ragaszkodik az áprilisi törvényekhez, és elhatárolja magát a Honvédelmi Bizottmánytól?
9. Melyik városban található az ország első Vörösmarty-szobra és ki az alkotója?
10. Hol található Károli Gáspár első magyar bibliafordítása?

Kérjük, hogy megfejtéseiket legkésőbb 1993. május 30-ig küldjék meg címünkre:

POSTÁS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1373. Budapest, Postafiók 601.

A megfejtésekre írják rá:

„ISMERD MEG HAZÁDAT...”

A postai szolgáltatásoknál is alkalmazkodni kell a piachoz

Tisztújító közgyűlést tartott a hírlapszakosztály

A Magyar Posta új kereskedelmi szemléletének és tevékenységének kidolgozása szükségessé teszi a Posta stratégiájának felülvizsgálatát, új koncepció kialakítását. E szavakkal nyitotta meg Balla Tibor, a Postások Szakmai Egyesületének főtitkára április 28-án a Posta-múzeum előadótermében a több mint harminc éve működő hírlapszakosztály tisztújító közgyűlését. Ismertette a szakosztály eddigi tevékenységét, programját. Elmondta, hogy a hírlapüzletág modernizálása érdekében meg kellene vizsgálni: *milyen szervezeti változások segíthetnék ezt elő.* A vezérgazgatóság is fontosnak tartja, hogy a postai küldemények — különösen Budapesten — minél gyorsabban jussanak el az ügyfelekhez, és ezért a szakosztály tagjai is sokat tehetnek. Érdemes lenne javaslatot kidolgozni a kishivatali hálózat korszerűsítésére, nyugati mintára működő postai ügynökszervezeté alakítására. Időszerűvé vált a csomagszolgáltatás működésének felülvizsgálata is, többek között a dániai tapasztalatok alapján. A szakosztály tagjai részt vehetnének az új üzlet- és díjzabás-politika kidolgozásában, hogy a postai szolgáltatások kifizetődőbbeké váljanak.

Balla Tibor ezután ismertette a Postások Szakmai Egyesületében tömörült hat szakosztály tevékenységét, munkatervét. Ezek közül a bank- és pénzügyi szakosztály a postai zártrendszerű készpénzfeldolgozás helyzetét, a továbbfejlesztés lehetőségét vizsgálja. A számviteli törvény követelményeinek

megfelelően foglalkozik a postai bank- és pénzforgalom új elszámolási rendszerével. Tanulmányozza a postabanki közvetítőtevékenység rendszerét, technikai feltételeit, ellenőrzését, a bizonylatfeldolgozás új rendszerét, az elszámolásváltást. A munkatervben szerepel a bizonylatfeldolgozás problémáinak feltárása, a pénzforgalmi közvetítésszolgálat bizonylatcseréje, a feldolgozási technika és technológia korszerűsítése is. A szakosztály tagjai segítenek a bank- és pénzforgalomhoz kapcsolódó kiállítások megszervezésében, a szakmai döntések előkészítésében és végrehajtásában is. A postaszállítási szakosztály munkatervében szerepel többek között a budapesti kézbesítés helyzetlemzése, a postaszállítás hálózatának logisztikai vizsgálata, és a részvénytársasággá alakulás előkészítése a szállítás területén.

Fejes György, a Magyar Posta Vállalat hírlaposztályának vezetőhelyettese arról beszélt, hogy a hírlapszakosztály sokat segíthet az üzletág válságának megoldásában. Alkalmazkodni kell a piachoz, ezért többet kell foglalkozni a piacutattással. A hírlapszakosztály arra is alkalmas, hogy részt vegyen a szakmai döntések előkészítésében.

A közgyűlés egyhangúlag dr. Kertész Józsefet, a Magyar Posta Vállalat hírlaposztályának főelőadóját választotta elnöké, és Gajdos Istvánt, a Hírkeresztályvezetőjét alelnökké. Osztie Mária, a vezérgazgatóság előadója titkár lett. Az elnökség tagjai: Buna Konstanntinné (HPI), Pálkás Ferencné

(Buvig), Huber Máté (Soproni PIG), Mezővári Attiláné (Miskolci Hírlapüzem), Patai Árpád (Pécsi Hírlapüzem), Pallich Mária (Nyiregyházi Mehiv), Iványi Józsefné (Szegedi Mehiv).

Dr. Kertész József, az újonnan megválasztott elnök elmondta: reméli, hogy az átalakítás nem korlátozódik a fővárosra, és a szakosztály munkájába minél több megyei üzem is bekapcsolódik. Ennek figyelembevételével állították össze az 1993. évi munkatervet is.

A következő ülés május 19-én lesz, amikor Kozák László hírlaposztály-vezető tart előadást. A kereskedelmi módszerek alkalmazása a postai hírlapterjesztésben címmel. Dr. Oláh László főosztályvezető a nyugat-európai hírlapterjesztést mutatja be. A júniusi és a szeptemberi szakosztályi ülés témája a Posta részvénytársasággá alakulása lesz.

Októberben Ollári Béláné, a hírlaposztály főelőadója tart előadást a Magyar Posta 1994-es üzletpolitikai céljairól. A különböző postagazgatóságok is lesznek kihelyezett előadások. Horváth Márton, a vezérgazgatóság hírlaposztályának főelőadója a postahivatali hírlap-előfizetések számítógépes nyilvántartási rendszeréről számol be. Fejes György hírlaposztály-vezető-helyettes a budapesti grosso működési tapasztalatait és a vidéki grossók kialakításának terveit ismerteti. Kozák László hírlaposztály-vezető a Posta részvénytársasággá alakulásával kapcsolatos hírlapüzletági változásokról tart előadást.

(helyi)

Az idén is lesz

Csereüdültetés Olaszországban

A PHDSZSZ nemzetközi programjának megfelelően 1993. évben is lehetőséget biztosítunk a szakszervezeti tagoknak 33 személy részére Róma—Rimini csereüdültetés igénybevételére. Az üdülőcsoport utazásával kapcsolatban a következő előzetes tájékoztatást adjuk:

A 12 napos üdülés időpontja: 1993. július 23.—augusztus 4-ig tart, amelynek keretében Riminiben kezd az üdülés a csoport, a szállás és az étkezés a Hotel Villa Diana Maina panzióban lesz. Innen a következő városokba szervezünk 1-1 napos kirándulásokat: Urbino, Velence, San Marino, Ravenna.

Július 31-én reggel utazik a csoport Rómába, útközben megtekintik Firenze nevezetességeit is. A szállás és az étkezés a Hotel Cerviniában. Róma nevezetességeinek megtekintése mellett a Vatikánba is ellátogatnak a csereüdültetés résztvevői.

Augusztus 3-án Jesoloba utazik a csoport, itt a Hotel Capitol Szállóban fognak megszállni, mivel a Róma—Velence távolság Velencéből indul az autóbussz hazafelé — egyszerre nagyon fárasztó lenne.

Az utazás a Volán menetrend szerinti autóbusszával történik. Budapestről az Erzsébet téri Volán pályaudvarról július 23-án 18 órakor indul az autóbussz, amely július 24-én 6 körül érkezik Velencé-

be. Pihenés és városnézés után folytatja a csoport az utat a vendéglátók autóbusszával Riminibe. Visszautazáskor az autóbussz augusztus 4-én 8 órakor indul Velencéből és este 19 óra körül érkezik Budapestre. A vidékre utazó vendégeknek — saját költségükre — budapesti szállásról gondoskodunk az érkezés utáni éjszakára.

A külföldi üdültetés önköltségesen történik, díja 44 000 Ft/fő. Ez az összeg 50 000 líra zsebpénzt is tartalmaz.

A csereüdültetésre jelentkezni a szakszervezeti bizottságoknál lehet. A jelentkezést írásban (név, lakcím, útlevelezés, munkahely, beosztás megjelölésével, sorrendiséggel, valamint annak feltüntetésével, hogy ki az, aki még sohasem üdült külföldi cserecsoporttal), június 1-ig kérjük a szakszervezeti bizottságoktól a szövetség címére elküldeni. A csereüdültetésre szakszervezeti tagok és családtagjaik jelentkezését várjuk.

Tekintettel a korlátozott (33 fő) keretre, az ágazati kereten belül maradván, a jelentkezések alapján fogjuk a férőhelyeket elosztani, melyről az szb-nek értesítést küldünk.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a PDSZ 20 fős, a MATÁSZ 9 fős, a műsorszórási szakmai szakszervezet 2 fős, valamint a kisebbségi frakció 2 fős kerettel rendelkezik a taglétszáma alapján.

Benczúr-kerti esték

Idén nyáron immár második alkalommal kerül sor a *Benczúr-kerti esték* című hangversenyszorozatra megrendezésére. A program és az egyedülálló tárgyi környezet hangulatos esték maradandó élményt kínálnak. A nyár folyamán (minden alkalommal 20 órától) komoly- és könnyűzenei hangversenyek, dzsesszkoncertek követik egymást.

A Benczúr-kerti esték műsora:

Június 16-án: Benkó Dixiland Band-koncert.

Június 19-én: Undead Voodoo koncert.

Június 25-én: a Magyar Szimfonikusok hangversenye.

Vezényel: Medveczky Ádám. (Csajkovszkij: Diótörő — szvit, Smetana: Moldva, Gounod: Faust — baletzene, Borogin: Poloveci táncok) Rossz idő esetén másnap tartják az előadást.

Belépőjegyek a komolyzenei hangversenyekre 200,— Ft-os, dzsjaessz-, dixiland- és könnyűzenei koncertekre 150,— Ft-os, postai, távközlési, műsorszórási dolgozóknak minden rendezvényre 100,— Ft-os egységárban elővételben kaphatók a PMK-ban (Bp. VI., Benczúr u. 27.) A jegypénztár május 30-ig hétfőn 12—18 óráig, kedden és csütörtökön 14—18 óráig, szerdán 10—14 óráig, június 1-jétől kedden 14—17 óráig, szerdán 11—13 óráig, valamint az előadások napján 18.30-tól 21 óráig tart nyitva.

Művelődési központunk munkatársai a 121-7334 és a 122—8001 telefonszámokon készséggel adnak felvilágosítást.

A Paar család postai tevékenysége

(1558—1619)

Amíg a Taxis család a magyarországi postahálózat megszervezői és I. Ferdinánd—Szapolyai János trónharca, Buda eleste (1541), az Erdély uralmáért folyó harc (1551), valamint a török hódítás idején működte, a Paar család postai tevékenységét belső harcok, hitviták, a tizenöt éves török háború, az erdélyi fejedelmek függetlenségi harcai közepette végezte.

Mit tudunk a Paar családról? Paar Péter, a család feje Taxis Mátyás alatt 1527-től kezdve Pozsony postamestereként (adminisztrátoraként) működött. A Paar család látta el a szepci, csitári és böki postamestereket királyi kinevezéssel. Kinevezésének nem lehetett akadály, mivel az I. Ferdinánd által szentesített 1536. évi 42. és 43., valamint az 1546. évi 15. tcz.-ek kimondták, hogy: hivatal Magyarországon semmiféle idegen nem tölthet be, megfelelt, mivel három évtizede Pozsonyban lakott, nem számított idegennek. Származására nézve közrendű, lutheránus érzelme volt, akárcsak a kinevezését aláíró Mátyás főherceg.

Hivatalának átvételekor, 1558. október 1-jén négy hazai postavonalat vett át, ezek közül a Pozsony—Kassa-i volt a legforgalmasabb. Feladata volt a magyarországi posták működtetése, ellenőrzése, a postások kamara által kiutalt járandóságának a kifizetése. Igen pontos, gondos vezetőnek bizonyult, aki a nehéz körülmények között működő postákat igyekezett megtartani, ha kellett, saját zsebéből kölcsönözte az elmaradt járandóságokat. Királyi pártfogójának, Miksának 1568—1569-ben 1000, 1573-ban 5000, 1574-ben 21 000 forintot; amiért aztán elengedték neki a bortizedet. Az állandó pénzzavarban levő Rudolf királynak 1581-ben 9000 forintot kölcsönözött 7 százalékos kamatra, amit az örökösöknek kellett volna visszafizetni.

A kamaráktól felvett pénzekről, kifizetésekről kezdettől fogva pontos előjegyzést vezetett, amit hazai levéltáraink tanúsítanak. A ránk maradt latin nyelvű feljegyzéseiből, nyugtáiból tudjuk, hogy a postamesterek évenkénti fizetése annyiszor évi 96 rénes forint volt, ahány lovat tartottak. A postások fizetésének közvetítése címén magának fél forintokat számított fel,

PSE Nyári sporttábor

1993. június 14-től augusztus 6-ig sporttábor lesz heti turnusokban, 8—17 óráig a PSE-pályán, 6—14 éves gyerekek számára.

A sporttábor programkinálata:

—tenisz, atlétika, kézilabda, asztalitenisz, röplabda, játékos vetélkedők, társasjátékok, napi videoprogram, heti egy alkalommal kirándulás és uszoda. (Versenyszakosztályainkban további sportolási lehetőség.)

Részvételi díj: 1100 Ft/hét. Reggelit és ebédet biztosítunk!

Jelentkezni lehet személyesen vagy telefonon a tárgyelt előtti csütörtökig; Pfeffer Ottó és Bodri Zoltán edzőknél.

Cím: Bp., Róna u. 86—100. Telefon: 183—5526.

Míg ön nyugodtan dolgozik, gyermeke gazdagabb lesz egy nyári élménnyel. Bizhat bennünk. Tizenkét éve sikeresen működünk.

Szeretettel várunk!

amiből 390 rénes forint évi jövedelme volt, azontúl a maga postájáért is felvette a járandóságát. Az elismervényeket névének olaszos változatával írta alá: „*En, Petrus de Paare, őfelsége pozsonyi postamestere az itt jelenlevők előtt kijelentem, hogy a Magyar Királyság postásai személyére I. év júniusáig 1512 magyar forintot nem Mosóczy László, őfelsége Magyar Kamarájának preceptorától (pénztárnokától) átvettem, amiről preceptor uramnak nyomban nyugtát adok. Kelt Pozsonyban, 1569. augusztus 13-án Petrus de Paare sk.*” Alatta Wiener András ellenőr sk.

Schwendi Lázár császári ezredes Erdély meghódítására 1566-ban hadjáratot vezetett Kassáról Tokajon át Erdélybe. Ebben a hadjáratban a hadi posta vezetője, Paar Péter személyesen vett részt, és Kassától hét postaállomást szervezett, melyeket aztán 1567-ben rendes postákká alakítottak át. Köztük volt Nagydobos postaállomás is, amit Miksa király Paar Péternek adományozott szolgálatának elismeréséül.

Paar Péter 1582-ig ötvenöt éven át teljesített szolgálatot. I. Ferdinánd hosszú szolgálatának elismeréséül Paarnak Pozsonyban lévő házat adott és más terhek alól feloldotta, borbélyi elengedéssel, harmincadvám alóli mentesítéssel elősegítette borforgalmának lebonyolítását; végül 1563-ban magyar nemességgel jutalmazta, amit Miksa király is megerősített.

A Paar családnak több más tagja is működött a magyarországi postán: P. Móríc, testvére 1527-ben a Bécs—Buda vonal egyik szervezője volt, majd Fischamenden postászkodott. Bátyja, Márton, még Taxis Mátyás helyettese, a hadi posták vezetője volt, mikor 1554-ben a hajdúk megölték. P. Bertalan, unokaöccse Rózsahegyén,

Radnón, majd Kassán postamesterkedett. P. Márton fia Mundin, miután feleségül vette Mária Antal kassai postamester özvegyét, 1566—1570-ig az említett Kassa—Tokaj—Szatmár vonal és Kassa postájának vezetője volt.

Paar Péter utóda a főpostamesteri tisztségben 1596-ig János, majd őt követően Pompeius fia — lett. A család hitelezése továbbra is megmaradt, sőt fokozódott. A Paar gyermekek, János és Pompeius apjukkal ellentétben gyengekező, hanyag, rosszul gazdálkodó tisztviselőknek bizonyultak, a posták közlekedését nem ellenőrizték, számadásaik hitelességét kétségessé tették. A kamara hiába kapott utasítást a posták járandóságának pontos fizetésére és a 8500 forint régi tartozás P. Pompeius részére való kifizetésére, a kamara az adott körülmények között nem tudott fizetni, a posták pusztulásnak indultak, lovat, postalegényt nem tarthattak, működésük szinte megszűnt. Kassáról Bécsbe a korábbi három nap helyett nyolc napig jutott el a levél. Ebben nemcsak a posták rossz el látása, hanem politikai események is közrejátszottak.

A XVI. század végéig török hódítások (Gyár, Eger elfoglalása) a nagymérvű embereszteség, a súlyos adóterhek az ország erőforrásait erősen igénybe vették. Rudolf király Prágából — ahol szenvedélyesen élt — mind több lehetőséget adott Básta zsoldosvezérnek törvényszakságra (hűtlenségi perek, birtok elkobzások), amivel az ellenséges hangulatot igen kiélezték. A zürzaváros körülmények között a posta működése gyakorlatilag megszűnt. A hajdúk a német postamestereket elűzők, lovaikat elvették, házaikat, vagyonukat felégették.

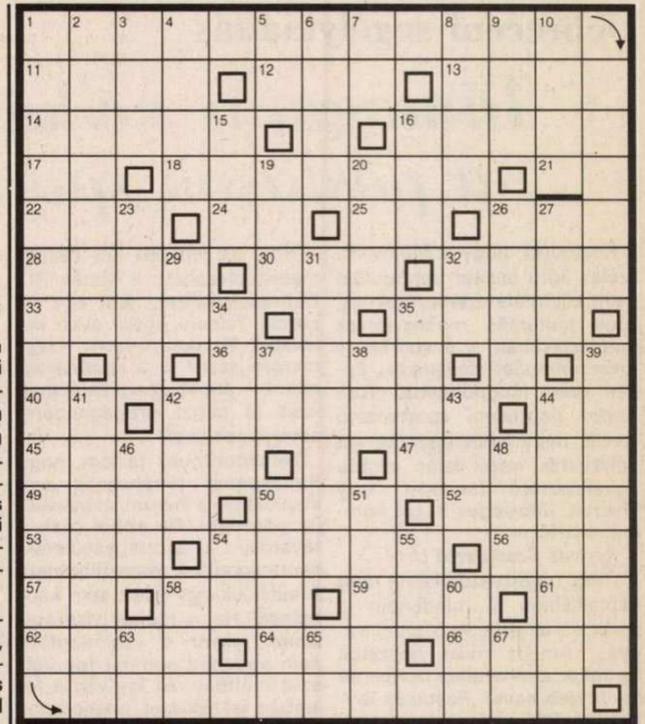
A feszültséget fokozták az udvar protestánsellenes intéz-

kedései, ezek kiváltották a Bocskai István vezette ellenzéki mozgalmat. Bocskai Erdély fejedelmévé választása után (1605), a hozzá pártoló hajdú katonaság tekintélyével nemcsak a protestáns vallásszabadság biztosítását, a törvényes rend helyreállítását, az erdélyi fejedelemség elismerését, hanem a török háború befejezését is elősegítette.

A bécsi béke (1606) megkötése után három év kellett, hogy a postajáratokat helyreállítsák, a postamestereket ló és felszerelés pótlása céljából 50—50 tallérral kártalanítsák. Erre utal Mátyás főherceg 1608. augusztus 23-án Kassán a kamara útján tett intézkedése: „*Leveleiket, mikor küldeni akarnak őfelségének, Szendrőbe küldjék, onnét Fülekre viszik, Fülekről a többi véghez, míg a postákat a helyére rakja őfelsége.*”

Végre 1610-ben helyreállt a Tisza-vidéki postákat Bártfától le Szatmárig az 1567-ben Lőcsén létrehozott, időközben Kassára helyezett, Szepesi Kamara alá rendelték. Az udvar idősejének tartotta Paar Pompeius elszámoltatását a felvett pénzekről. Az elszámoltatás még tartott, mikor Paar elhunyt, hátrahagyta két kisgyermekét, akikre a király a pozsonyi postamesterséget átruházta, és melléjük Skia Miklós galgóczi és Oroszlán György bajmóci postamester személynében helyetteseket bízott meg. Paar Pompeius özvegye az 1619-ben megindult Bethlen Gábor vezette felkelés kilengéséig tartva két kicsi gyermekével elhagyta az országot, és ezzel a Paar család magyarországi működésének vége szakadt. Az 1624-ben befejezett elszámolás során megállapították, hogy a pozsonyi kamara még 3170,— rénes forinttal tartozik az örökösöknek.

Dr. Kamody Miklós

Fiatalon, negyvennyolc évesen hunyt el Szabó Lőrinc szerelme, Korzati Erzsébet. A költő „A huszonhatodik év” címmel jelentette meg lírai rekviumját, százhuszgyöngyű szonettben. Ezek egyikeből idézzük. „Képzelt képzelettel képzelem, hogy együtt vagyunk: az enyém kevés volna, magában, míg így, szüntelen ketőzödvé, mint tündér repesés víz-víz-cserél s...” Folytatás a vissz. 1. és a függ. 1. alatt.

VÍZSZINTES

1. Az idézet első része. 11. Valamely egység milliárdszorosa. 12. Előtagként életet jelent. 13. Valakiért. 14. Másoktól sajnál (ford.). 16. Halat bevagdos. 17. Fél Márk! 18. Kelet-afrikai. 21. Angol enyém. 22. Kerti szerszám. 24. A Kara-tengerbe ömlik. 25. Igevégeződés. 26. Emésztőnedv. 28. Szárnyas terméshű fa. 30. Román tehergépkocsi. 32. ... Pelin (bolgár költő). 33. A bölény tudomános neve. 35. A lovat is takarja. 36. A könyv része. 40. Szag-részlet! 44. Például a teflon. 44. Olasz folyó. 45. Tetőszerkezetet készít. 47. Orr jelzője. 49. Tiszta németül. 50. Nő név. 52. Kikötő gátja. 53. Kevert von! 54. Kosztolányi-műzsa. 56. Ógörög hangsor. 57. Asztályom. 58. Erős kártyalap. 59. Kutyafajta. 61. Libahang. 62. Cselekedet. 64. ENSZ angolul. 66. Mohamedán törvénytudós (ford.).

FÜGGŐLEGES

1. Az idézet folytatása. 2. Hatalmas. 3. Nem úgy (ford.). 4. Nyári lábbeli. 5. Házállat. 6. Jég teszi. 7. Görög betű. 8. Szeretné megkapni. 9. Pest-közi település. 10. Sakkműző (ford.). 15. Színész. 16. Német rakpart (ford.). 19. ... Sámuel. 20. Süteménybe való. 23. Folyó Franciaországban. 26. Ós. 27. Arcsin. 29. Tornaszor. 31. Itt halt meg II. Rákóczi Ferenc. 32. Mutatózó. 34. Angol karácsony. 35. Hamis (ford.). 37. Római. 55. 38. Bank-részlet! 39. Tisztító üzemek. 41. Névelős csatár. 42. Duplán desszert. 43. Föld Almásfüzitőn. 44. Többnejű. 46. Dunántúli csatorna. 48. Hátról mozgat. 50. Összemorzsol. 51. Férfinev. 54. Szintén. 55. Ajtó egymű. 58. Község Baranyában. 60. ... Blas. 63. A múlt idő jele. 65. Tiltószó. 67. Ellentétes kötőszó.

— Bánhidai —

Beküldendő: a vissz. 1. és a függ. 1. alatti. Beküldési határidő: június 10.

Előző rejtvényünk helyes megfejtése: Kibomlik majd a tájak csokra, mint nimfa nedvesen ragyogva.

Könyvet nyertek: Bor Kálmáné (Kiskunhalas); Györey Károly (Budapest); Dr. Kubinyi Andrásné (Debrecen); Ölviczky Éva (Győr).

Múltunkból

A Magyar Posta Betegségi Biztosító Intézete

1993. május 21-én a betegségi biztosításról is szavazott az ország lakossága. E választás eszembé juttatta azt a sokak által közismert tény, hogy 1948 előtt a postásoknak volt egy Betegségi Biztosító Intézete, melynek alapjait 1896-ban a Magyar Királyi Posta személyzete önére juttatta, a mint a budapesti posta- és távirdealkalmazottak betegsegélyző egyesülete alakult meg, és terelvényesedett később országos méretűvé. Itt és most röviden, vázlatosan szeretnénk ismertetni azt a feladatkört, melyet ez az intézet magára vállalt és 1944-ben ellátott. A betegbiztosító intézet feladata tagjainak és ezek igényjogosult családtagjainak betegség esetében alapszabály szerinti betegségi ellátása. Az alapszabály ismertetésére most nem kívánok kitérni, helyette azt vázolnám, hogy feladatát hogyan végezte. Három ügykörü csoportja volt az intézetnek. Igazgatósági ügyek — ide tartoztak az önkormányzati, könyvelési, pénztári, versenytárgyalási, peres, katonai ügyek, továbbá terhességi, gyermekágyi, anyasági, temetéssegély-ügyek, táppénz, gyógyászati segédesszköz-, szemüveg- és fogászati segély-ügyek, továbbá a személyzeti, valamint a bizalmas ügyek és a betegfelvétellel összefüggő összes irodai, tudósztatási és szakrendelő-intézeti gondnoki ügyek.

Orvosi ügyek — Az intézeti orvosi állások szervezési ügyei, idegen orvosi költségek, kezelőorvos-változás, szakorvosi vizsgálatok és kezeléseik engedélyezése, szakorvosi költség-térítések, gyógyintézetekkel megállapodások, gyógyintézeti szakkezelési számlák kifizetése, orvosi külföldi utazás és tanácsadási díjak, társintézeti, biztosítási, orvosi, illetmény-, adóügyek, taglétszám-nyilvántartás, orvosi nyulnadjak, szabadság, lakásváltás, távbeszélő-állomások engedélyezési és áthelyezési kérelmei.

Kórházi és gyógyszerügyek — Kórházi beutalás, kórházi ápolási költségvállalás, ápolási költségterítés és ezek felszólamlása, fellebbezése. Kórházi ápolással kapcsolatos segélyezés. Budapesti és vidéki betegszállítás, utazási költségterítés. Gyógyfürdőügyek. Tagsági ügyek. Vényfűzetkiadás. Az összes segélyezések nyilvántartása. Különleges gyógyszerek bevezetésének és engedélyezésének ügyei. Gyógyszerrendelési útmutató. Gyógyszerrendelés felülvizsgálata és kiegyenlítése. Az intézeti vények ellenőrzése és nyilvántartása. Idegen vényen rendelt gyógyszerek árának térítése. Gazdászati és leltárügyek.

A Betegségi Biztosító Intézetbe tartozott: a Szakorvosi Rendelőintézet (Budapest VIII., Szentkirályi u. 40.), melynek osztályait országos főorvos vezetésével, vezető szakorvosok,

szakorvosok, szaksegédorvosok, szakképzett ápolónők, röntgentervezői szaksegédek, fogászati asszisztensnők, fogtechnikus mester és fogtechnikus segédek látták el.

A Postás Alapítványi Kórház (Budapest XII., Ráth György u. 3—5.), a sebészeti, nőgyógyászati, urológiai, belgyógyászati, fül-orr- és gége-, gyermek-, ortopédiai, fizioterápiás és szanatóriumi, szülészeti osztályai még 1947-ben is 340 ágyhellyel működtek. Itt az egészségügyi szolgálatot a kórház igazgató-főorvosának vezetésével, 9 osztályos főorvos, 1 prosektororvos, alorvosok, segédorvosok, szerzetesrendi és világi ápolónők látták el.

Postás Tüdőbeteg-megfigyelő és Gyógykezelő Intézet (Budapest, Anna u. 1—3.), korszerű felszereléssel, fenyvesparkkal, 50 ágyhellyel állt a beteg postásbiztosítottak rendelkezésére.

1948-ban a Betegségi Biztosító Intézet még tervébe vette egy új postás tömbkórház megépítését, melyhez csatlakozott volna a budai szakorvosi rendelőintézet, tervei között szerepelt a Tüdőbeteg Gyógyintézet bővítése és szakorvosi intézetben házi gyógyszerterápiás felállítás.

Mint azt az azóta eltelt időből tudjuk — mindezt sajnos nem sikerült megvalósítani, mivel ez az intézet is 1948 végén megszűnt.

Rákóczi Margit

Hozzászolt az olvasó

Áprilisi számunkban cikket közöltünk a Postás SE múltjáról, jelenéről. A lapunkat rendszeresen olvasó Kahlich Endre kedves levélben hívta fel a figyelmünket néhány tévedésre, majd a cikket kiegészítette újabb adatokkal. Észrevételei sokat jelentenek a sport történetét kutatók számára.

Erődi Béla (1882—1946)

A Postás neves birkózója
A cikk szerint:
1905-ben már Magyarország háromszoros könnyűsúlyú birkózóbajnoka.

Tény:
A könnyűsúlyban az első magyar bajnokságot 1904-ben rendezték. Erődi Béla 1904-ben és 1905-ben volt magyar bajnok, tehát csak kétszeres birkózóbajnok volt 1905-ben. 1906-ban Földes Tibor, 1907-ben Csüdör Béla és 1908-ban Orosz Miklós — valamenynyen Postás-sportolók — is voltak magyar bajnokok.

A cikk szerint:
1906-ban pedig az athéni olimpia 5-ös tornászati főversenyének bajnoka.

Tény:
1. 1906-ban sorszámmal nélküli, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által mindmáig el nem ismert, a valódi athéni olimpia (1896) 10 éves évfordulójára emlékező „olimpiát” rendezték.

2. Erődi Béla ezen az „olimpián” — a tornászottásban (korlát, nyújtó, gyűrű, ló és távolmagasugrás) 90 pontot ért el, és így öt is 13 sporttársával együtt győztesnek minősítették. A legjobb eredményt a 97 pontos francia Payssé érte el.

— A tornászottásban öt száma azonos volt a tornászottásával, a hatodikat a lovon végzett lengési gyakorlatok jelentették. Erődi Béla — többed-magával — 110 pontot ért el, és így öt is győztesnek nyilvánították. A legjobb eredményt a 116 pontos francia Payssé érte el. (Magánmegjegyzésem: furcsa „győzelmek” születtek az ilyen szisztema alapján.)

3. Ezen az „olimpián” Erődi Béla — a 6. helyezett mintacsapat tagja volt, pontszámuk: 14,45.

— a 10 méteres függeszakadásban 13,8 méterrel a 2. helyet szerezte meg, — a birkózás könnyűsúlyú (70 kg) kategóriájában az első fordulóban kiesett.

Erődi Béla a magyar tornasport első országos bajnoka: 1907-ben 46,42 ponttal győzött az összetett versenyben (szerenkeni bajnokságot akkor még nem rendeztek).

A cikk szerint:
Csillik Margit elsőként Magyarországi hölgytornász-bajnoka.

Tény: Az első női bajnokságot 1931-ben rendezték meg. Csillik Margit 1939-ben az összetett magyar bajnok (76,70). Felemáskorlótan 1935-ben, gerendán 1937-ben, gyűrűn 1939-ben lett egyéni szerenkeni bajnok.

Ezenkívül 1940-ban a kéziszerben, a lóugrásban 1940-ban és 1943-ban, műszabadyakorlatban 1940-ban, a szabadyakorlatban 1941—1943 között magyar bajnok.

„A szakosztály azóta is méltó utódokat nevelt” megállapítást követően megemlítettem volna — a legalább — a sokszoros olimpia bajnok Keleti Ágnes, illetve Fehér Annát vagy Makray Katalint.

Labdarúgás

A cikk szerint:
Sok szép eredményt mondhat magának, különösen a kezdeti évekből: 1902., 1905., 1921. évi magyarországi bajnoki cím.

Tény:
1902. Őt csapat indult, a Postás nem volt köztük. 1. A BTC csapata lett 15 ponttal.

1905. Kilenc csapat indult. 1. az FTC volt 26 ponttal, 16 mérkőzéssel, 54 adott és 12 kapott góllal. 2. A Postás 26 ponttal, eggyel kevesebb mérkőzéssel, 33 adott és 9 kapott góllal.

1921. Sem 1920/1921, sem 1921/1922-es I. osztályú magyar bajnokságban a Postás nem szerepelt.

Más időpontokban a Postás szereplése: 1903=4. helyezett, 1904=5. helyezett.

Kahlich Endre

Debreceni segélykiáltás

Támogatás nélkül elhal a postások sportélete

Köztudott, hogy a Matáv Rt. széles körű anyagi támogatást nyújt különféle szervezeteknek, segít kulturális rendezvények megtartásában, s a sportot is messzemenően felkarolta. Éppen ezért megdöbbenő Tóth Andor debreceni sportvezető levele, mely lehet egyfajta segélykiáltás, vagy talán inkább figyelmeztető tanulság. Úgy hisszük, fölőssleges hozzá kommentárt fűzni.

Kedves Szerkesztő Úr!

Öreg sportvezetőként még napjainkban is mindenem a sport és az érte való tenni vágyás. Amiért most hozzátok fordulok, a lehetetlen helyzetbe került debreceni „Postai és Távközlési SE”. Kénytelenek vagyunk nevet is változtatni, s a régi Postás SE névre visszatérni, mivel a Matáv Rt. egy fillérrel sem támogatja az egyesületünket! Az 1993. évi bajnokságba már nem neveztük a két Matáv Rt. csapatát, mivel semmi nem anyagi fedezet erre nincsen. Ez a két csapat egy évben 400-500 ezer forintba került volna. Mind a két csapat megnyerte az 1992. évi bajnokságot! Ennek ellenére nem tudtam e két csapatot benevezni!

Nos, az említett két csapat mezén olvasható a Matáv Rt., Debrecen felirat, nem egy fél percig, hanem egész éven keresztül. Az igaz viszont, hogy minden szerv — a keretösszegéből — annak az egyesületnek fizet ki pénzt propagandára, amelyiknek akar!

Felháborítónak tartom, hogy Budapesten létrehoznak egy alapítványt a három nagyvállalat pénzéből. De ebből csak a fővárosi sportegyesületek, sportcsoporthoz részesülhetnek! A vidékiek egy fillért sem kaphatnak! Ha a múltira visszatérünk, akkor e szempontból nem változott semmi! Így volt ez a múltban, és így van a jelenben is! Először, másodsor és harmadszor Budapest, majd csak ennek utána a vidék!

Debrecen, 1993. április 13.

Baráti üdvözléssel
Tóth Andor

*

Tóth Andor levelében egy 1990-ben létrejött alapító okiratot is mellékeltem. Ennek csupán első bekezdését, illetve 4. pontját idéznék azzal a megjegyzéssel, ez a budapesti PSE működését hivatott biztosítani. De

nyilván óhatatlanul gondolkozásra ingerel többeket, s csöppet sem véletlenül.

Idézet:

„A Magyar Posta Vállalat (Budapest XII., Krisztina krt. 6-8.), a Magyar Távközlési Vállalat (Budapest XII., Krisztina krt. 6-8.) és a Magyar Műsor-szóró Vállalat (Budapest VIII., Trefort u. 2.) — a továbbiakban: alapítók — az eredményes minőségi sport ösztönzése, támogatása, dolgozók és családtagjaik egészséges életmódjának elősegítése érdekében, attól a szándéktól vezérelve, hogy a nagy múltú PSE a Magyar Posta szervezetében bekövetkezett változások körülményei között is folytassa a postáshagyományokat, öregbítve ezzel is a posta, a távközlés, a műsor-szórás hírnevét.

Az alapítvány induló vagyona 1 millió forint lekötött törzstőke. Az induló vagyon összegét, továbbá az 1990. évi 24 millió forint működési költségéből 6 millió forintot az alapítók az alapítás jóváhagyását követő 15 napon belül, továbbit arányosan minden negyedév első hónapjának 4. napjáig az alapítvány rendelkezésére bocsátják.

Tornáspalánták a Postás SE-ben

Tizenöt évvel ezelőtt négy éven át nem volt gondom azzal, hogy mit csináljak délután háromkor. Egy feladatom volt csak, hogy leányomat s két társát tornaedzésre vigyem nap mint nap. Iszonyú megterhelés volt, s a dologban az a fantasztikus, hogy „leadva” őket, fordulhattam volna másnapi ügyemet intézni, mert az esti „haza-fuvarozást” már szülő társam intézte, mégis gyakorta estig az edzőteremben ragadtam. Egyszerűen képtelen voltam elszakadni attól a varázstól, melyet ezek a cérnavékony gyerekek produkáltak.

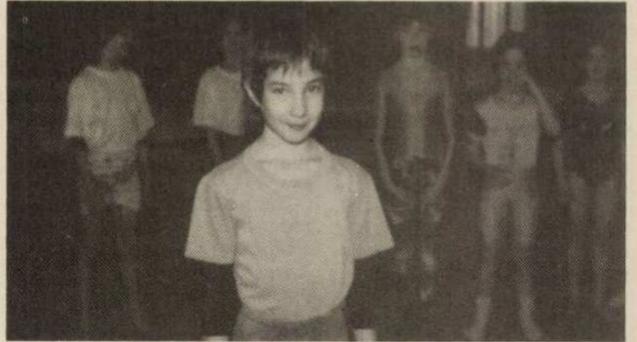
A torna azon túl, hogy nagyon kegyetlen és rengeteg gyakorlást igénylő sport, megtanít valamire. Ez pedig a testen való maximális uralkodás és a maximális fegyelem, s egy — érzéseim szerint — csodálatos egymáshoz való tartozás. S ha ez így van — biztos, hogy így van —, fölőssleges azon vitatkozni, elmélkedni, megéri-e a befektetett energiát.

A Postás SE női tornászai megalakulásuk óta a magyar tornasport reprezentánsai voltak, soraikból óriási egyéniségek nőttek ki, de hogy ez a folyamat napjainkban se szakadjon meg, inci-finci leánykákat kell toborozni, nevelni és megtartani.

Félelmesen felelősségteljes feladat. Feladat? Az edzők számára sajátságos életforma, számunkra tapsra, elismerésre ingerlő cselekedet.

Képriportunk a tavaszi szünetben készült.

(veégh)

Jennifer és a nemzetközi postás-tájfutó kupa

Mielőtt bárki azt gondolná, Jennifer tagja volt az 1993-as tájfutó kupa versenyszenyírbőségének, gyorsan ki kell ábrándítanom. Jennifer egy meghatározhatatlan fajtájú — magyarul keverék — kutyahölgy, ki azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy apró termete ellenére rendíthetetlen bátorsággal zavart el mindenkit gazdája értekei mellől. Ráadásul ezek a tárgyak több tízezer forintot jelentettek gazdája számára, azon egyszerű oknál fogva, hogy a verseny hangosítását és a tájékoztatást a gazdi végezte. Továbbá egy mikrobuszal történő szállítást is az adyligeti városi autóbusz megállóhelyétől a verseny színhelyéig, mely az esetleg gyalog érkezők számára úgy mond: „ki van táblázva”. Hát nem volt. Mindössze egy darab icinyke-picinyke plakátka jelezte a buszmegállóban, aztán krepp-papír fecnik bokrokra eszközölvé.

Hogy végül több kilométeres, hegyen-völgyön való kóválygás után megtaláltam a verseny színhelyét, csak konok természetemnek köszönhetem. Igaz, hívni nem hívtak senki, tehát ne hóbörögjek, hogy az előző évek gyakorlatától eltérően „szállításon” senki sem gondolt. Ezek után teljesen logikus, hogy programfüzetet is csak hosszas nyomozás után találtam, bár a füzet szerint két protokollfőnök is tevékenykedett, s lévén ez már a harmadik postás-tájfutó versenyen való megjelenésem, talán észrevehették volna, hogy nem azért jöttem, hogy Jenniferrel, s egy másik, Saci névre hallgató, tün-

déri drótszörű tacskó keverékkel játszadozzak.

Amúgy jól éreztem magam. Különösen akkor, mikor Jennifer gazdájának segítőkészsége — s mikrobusza — révén hazafelé nem kényyszerültem kóborlásra. Útközben azt is megtudtam, Jennifer egy parkban szörnyű állapotban találták — valaki kidobta és ő fogadták be.

Mint ahogy engem is, és nem mondhatom el, hogy a kutya sem törődött velem, mert hazafelé Jennifer az ölembe fészkelte magát, s a maga módján jelezte: be vagyok fogadva.

Kösz, Jennifer! — remélem, jövőre is találkozunk.

U. i.: Amúgy a verseny a megszokott magas színvonalon lezajlott a budai Julianna-majorban, a Fekete-hegyek övezte pályán, 1993-ban.

reden, tutajozhatnak a Dunajec folyón, meglátogathatják a XV. sz.-beli Vörös Kolostort s a Thököly-várat, a Csorba- és Poprád-tavat, Lócsét és Kraszná-Horka várát.

Jelentkezés és felvilágosítás: Postás SE Bp. XIV., Róna u. 86-100.

Bodri Zoltánnal és Pfeffer Ottonnal.

A fizetés módja: a jelentkezés alkalmával, személyesen a PSE-pályán.

Házunk táján

Pestszentlőrinc, Kispeszt, Kőbánya és a XVII. kerület találkozásához nem messze van egy kisposta, mely 4 óráig tart nyitva. A 32 évi szolgálat után nemrég nyugdíjba vonult Marika néni ide szerződött le négyórásnak, 70 forintos órabérral, hogy majd a délutáni nagy forgalomban átvegye a közületek és a lakosság pénzét.

— Egy percig sem maradtam, le sem ültem, szabálytalan a pénzfelvétel. Van egy kis házacska, ha hiányom lesz, nem vagyok bolond, hogy feláldozzam 70 forint órabérért.

— Ugyan mi történt, Marika néni?
— Tudja maga, mi az a Po. É.? A Po. É. előírása szerint vettem fel a pénzeket vidéken is, Pesten is, kispostán és körzeti postán egyaránt. A Po. É. szerint a feladónak kötelessége konzignációt készíteni, és azt aláírnia és lebélyegezni: hány darab az ötezres, az ezres, az ötszázás stb. A pénzfeltevő ezt a kis összesítőt nézi, amint a különféle címletű kötegeket számolja, egyezés esetén a kis összesítőn tételenként kipipálja az összegeket, majd összeadja, s ha a végösszeg egyezik a befizetési csekk végösszegével, elrakja a pénzt, lebélyegzi a csekk vagy utalvány három részét, a feladónak egy szelvényt átad, a többit leszúrja. Ugyanakkor a konzignációs szelvénykét is leszúrja a másik oldalon. Estében, záráskor, úgy előveszem a kis cédulákat, és könnyen rájövök a tévedésre: melyik közület, bolt stb. bélyegzőjével-aláírásával ellátott kis cédulán látható a szorzási vagy összeadási hiba. Ezt a feladó nem tagadhatja le, mert a fel-

adott pénzekre nincs ráírva, ki adta fel azokat.

— És ezek hiánya miatt nem vállalta a munkát?

— A kerületi központban számítógépek vannak, egy gombnyomással, s máris kimutatja a számítógép az összeget készpénzben, ami egyezik az utalványon feltüntetett összeggel, sőt ha szükséges, azt is kimutatja a gép, mennyit kell visszadni. A Po. É.-ben megjelent előírás nekem törvény. Így dolgoztam 32 éven át. Ki ellenőrizi ennek a kispostának a pénzfelvétellel kapcsolatos munkáját?

Megsúgok még valamit, Gusztikám: amikor beléptem a kispostára, a pénztári asztal tele volt pénzköteggel, az ablakon túl egy feladó boltos mosolygott. Három nejlonzacskó egy- és kétforintos is volt ott. Helytelen. Ezeket a pénzeket a feladónak be kell zsákolnia, rá kell írnia, hogy hány darab és milyen az aprópénz. Viszont itt a pénzfeltevő fogja megszámlálni és ömleszteti kis zsákba, majd azt is ráírja a tartalom mellett, hogy

hány gramm a súlya. Ezeket az aprókat is megszámlálják valahol, és hiány esetén, de a Po. É. diktálta becsületből többlet esetén is visszajelentést kap a kisposta.

— Nem hívta fel a figyelmüket a szabálytalanságra, Marika?

— Tudja, Gusztikám, nem merek a feladókkal vitatkozni, inkább mi számolgatjuk kis cédulák segítségével a feladott pénzt. Mert a boltosok azt mondják, minket nem érdekel a Po. É., de semmi és senki. Miénk már a bolt, nincs már dirigáló elnök, közértigazgató, kereskedelmi főosztályvezető elvtárs, ezek szeszélye miatt csomagoltuk a pénzeket túlórázva. Mi, postások pedig félünk kimondani, hogy nálunk nem szűnt meg a Po. É., mert a pénzzel nem lehet játszani, nálunk rendnek kell lennie.

Marika nem is sejti, milyen nagy segítségünkre volt, hogy ezt elmondta nekünk. Ki tudja, az ország hány postáján lazult meg a pénzfelvételi fegyelem a privatizáció vagy a szerződéses üzemeltetés következtében?

Dénes Géza

Hunyadi Erzsébet rajza

Túrázás a Magas-Tátrában

A Postás SE atlétikai szakosztálya az elmúlt évek kedvező tapasztalatai alapján nyári túrát szervez Szlovákiába és a Magas-Tátrába.

Időpont: 1993. június 23-27-ig, és 1993. július 7-11-ig.

Utazás: autóbusszal.

Részvételi költség: 5500 Ft.

A befizetendő összeg tartalmazza az utazás és a szállás

költségeit, valamint a félpanziós étkezést (reggeli-vacsora).

Szállás: Poprádon magánházakban 3-4-5 ágyas, fűrdős szobákban (étkező használattal).

Étkezés: reggeli és vacsora a szállásoktól 10 percre levő Sport étteremben.

Az ötnapos programban kirándulhatnak Lomnicra, könnyű túrán vehetnek részt a Tarpataki-vizesésnél, illetve Ó-Tátrafű-

Felhívás!

Az 1942-43. évből az úvidéki Postanövendék-szaktanfolyamon végzett szaktársakhoz! Amennyiben 50 éves évfordulójuk alkalmából szeretnének találkozni egymással, a hely és időpont egyeztetése miatt levélben jelentkezzenek **Lucz Ferenc** nyugdíjas posta-főelőadónál: 6635 Szegvár, Régi posta u. 16/A.

POSTAI ÉS HÍRKÖZLÉSI DOLGOZÓK LAPJA
A Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének lapja
Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406
MNB 218-98330-4116
Felelős szerkesztő: VEÉGH ADÁM
Telefon: 142-8777
Kiadja a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége
Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Levél cím: Budapest, Postafiók 14. 1406
Felelős kiadó: LÁZÁR ANDRÁS mb. elnök
Előfizetési díj egy évre: 36 Ft
93-0375. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: DR. CSÜNDÉSI ZOLTÁN vezérigazgató
ISSN 0866-1766

1 2 4 8 16 * * *